

Narodna mesečna
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen posejdeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

K napadu na katoliško književnost

Naš list, ki naj pouči slovenskega bralca v vseh vprašanjih, ki premikajo svet in oblikujejo današnjega človeka, se ne omejuje le na go-
spodarska in politična vprašanja, temveč hoče
imeti v vidu razvoj naroda kot celoto vseh go-
spodarskih in kulturnih silnic, pa tudi socialnih
in moralnih, ki delujejo v njem. V današnjem
materijalizmu se nismo izgubili v človeka
in njegovo duhovno življenje, v njegov pravni
svet; priznavamo hierarhijo vrednot, vrnemo
v nesmrtnost duše in gledamo svet in stvari kot
predmete, ki nosijo v sebi božjo idejo. Na naj-
bolj jasn način se odkriva ta ideja v umetno-
sti, ki je delo duha, in ki izpričuje Duha, ki je
v temelju vsaki stvari, v tisti dinamiki, ki jo
oči, počivajoče na zunanjsini, ne vidi, pa jo
srce umetnikovo čuti in jo prikaže v novi re-
sničnosti. In taka umetnost je religiozna in je
katoliška, tudi če nima za vsebino izrecno ka-
toliških motivov, razume se pa, da tudi kljub
njim. In je lepa, če je podoba, ki jo daje,
resnična. Zato katolištvo samo po sebi ne
more biti nikomur vzrok, da bi zanikal kva-
litate, umetnino.

Pri nas pa je danes drugače in na to hočemo
opozoriti ob tej priliki. Ne vprašuje se več po
kvaliteti, vprašuje se po vitalnosti, po potrebi
in socialni koristnosti, po tem, v koliko delo
ustreza sedanjosti. Jasno je zapisano v »Sodob-
nosti«: »Dosegli smo zmogli le literarno kritiko
in sicer tisto, ki je gradila pojem kvalitete...
neznani pa so nam dinamični kritični vidiki,
katerih pogoj sta zdrav občutek za razvoj in
jasni nazor o novih oblikah življenja in dela.«
Jasno je, da taka kritika ne sodi estetske
vrednosti del, temveč le njih socialen pomen,
uklonitev nazorom, ki so svojstvene današnje-
mu pozitivističnemu stvarnemu času, ki zanika
religiozni smisel sveta in glasi sprostitve vseh
človeških potreb, ki da nečje biti vezane po
nikakem etosu. Ali ni to napoved idejne kri-
tike, tiste, ki so jo svoj čas tako zamerili Ma-
hničev? Samo da jo je to pot prevzela njemu na-
sprotna stran. »Katolicizem je nestvarni svet;
zdaj gre za obstoj današnje kulture,« piše
nekdo v zadnji številki »Sodobnosti«. Že eno
leto sem se vleče po »Zvonu« neprestana opazka
o vezanosti katoliških umetnikov, o ozkosti nji-
hovega nazora. Zdaj pa je jasno napisano: »Ka-
toliški svetovni nazor je idejno in psihološko
dedno obremenil katoliško umetnost in iz tega
ni nobenega izhoda.« Zato pač, ker v svojih de-
lih izražajo katolištvo, so slabi umetniki Fin-
žgar, Pregelj, Velikonja... Vsi ti se že bili raz-
trgani na račun teh »vidikov«. Spominjamo se
molk ob Vodnikovih pesmih in debate ob Ko-
bekovih, ki bi »oba bila pesnika, da nista ukle-
njena v začarani ris katoliškega idejnega sve-
ta«. Ali ni Vidmar napisal o neki Vodnikovi pe-
smi, da bi bila lepa in primerna za antologijo;
da ni »tako svetla«? Res, lep umetniški princip,
popolnoma analogen Mahničevim, toda v na-
sprotnem smislu. In take misli se množe po
potopisih in revijah, kjer se zlasti napada ka-
toliška erotika kot »bolestna«. Ali nismo doživeli
v »Zvonu«, »Hramovih zapiskih« in »Književno-
sti«, da je Ivan Cankar v svojih Podobah iz
sanj, ki jih je on in literarna kritika dozdaj
najvišje cenila, prav za prav najslabši, najmanj
življenjski, ker je tako nesmiselno ljubil svojo
mater, da se je obtoževal greha proti čistosti ter
se priznal h katoliški moralni, k religioznemu
etosu, ki je lasten vsemu narodu. Tedaj je pač
bil na višku svoje slabosti, ob misli na smrt je
izgubljal borbenost, podlegel je povprečnosti,
ker se je pač — pokatoličil, in to pomeni pri
Slovenih oz. pri njih napredni literarni kritiki
— prestal biti pomemben umetnik. Samo s teh
svojih vidikov lahko tako sodijo o knjigi, ki jo
je označil najboljši poznavalec Cankarja, da
predstavlja »dom velikega odpuščanja svetu
in sebi, smehljajoče se, prizanesljive vere. Čr-
tice, v katerih je dosegel najvišjo stopnjo svo-
jega mojstrstva. Prav tako zaničujoče kot
zgornje revije o Cankarju piše zadnja »Sodob-
nost« o katoliški erotični asketici, kot se javlja
v naši literaturi in to na podlagi nekaterih izbranih
slabših pesmi, ter jo imenuje »ozkosrčni, nasil-
ni, formalistični moralizem«. Zakaj bi se človek
odpovedal erotični sili in delal sebi nasilje, ko
se je treba v smislu novega časa samo izživljati
brez ozira na kakršenkoli etos, ki so ga seveda
izmislili ljudje! V današnji nasprotni kritiki
naletimo celo na nazore, odgovarjajoče tem vi-
dikom, ki pa so naravnost čudni, bijoč v obraz
vsemu človeškemu dostojanstvu, že sicer, če po-
mislimo, da so izpod nežnega ženskega peresa.
Tako beremo v »Modri ptici« v oceni Bevkovega
romana »Pod Osojnikom«, kjer je prikazana
tragedija žene, ki se ji je mož ponesrečil pri
padcu s strehe in leži belan, ter zato ljubimku-
je s hlapcem, rodi otroka z njim — ter jo sin
ubije, ki ne more več gledati tega greha v hiši.
Kaj — greha? Da ste brali, kako se je ženska
ocenjevala zavezala za ženo, ki da je imela
popolnoma prav — kaj hoče z bolnim možem?
— ter napada — pisatelja, da oznanja tak »ma-
terijalističen etos, ki ni sodoben. Tu se je po-
jem etosa popolnoma zamenjal. Po tem mislje-
nju je Bevkova tragedija tragedija samo za ti-
stega, ki priznava njegov etični svet, drugim
velja za zgrešeno. Prav tako pa je etos Miška
Kranjca v njegovi najnovejši zbirki katoličnu
nespremljiv in se mu mora postaviti po robu
ter bi ga morali — po njihovem nazoru — zato
tudi umetnostno zavreči. Ne moremo namreč
sprejeti nazora: Kradi gospodaru in se ti bo
dobro godilo: živi kakor veš in s komur hočeš,
samo da se prilepiš skozi življenje; splavljaj
in vse bo šlo po sreči... Ta umetnost vsekakor
odgovarja »zdravemu občutku za razvoj in jas-
ni nazor o novih oblikah življenja in dela«, je
pa docela neetična, nečloveška, netragedična... in
kot taka nevelika. Sicer pa resnični umetnik
ne hlasta po absolutnem in duhovnem, ter hoče
biti »svobodenc« na vse strani. Svoboden v vseh
svojih čutilih, ne poznavajoč žrtve in odpovedi,
ne služeč etičnemu imperativu v sebi, ne kaki
višji ideji samo podrejujoč se stvarnemu pti-
sku okolja, ki suka človeka po svoje. To je na-

Novi burni dogodki v Grčiji

Pretep med grškimi generali

General Panajotatis oblega vojno ministrstvo s težkimi topovi

Atene, 10. sept. m. Sreči je prišlo v Atenah
do incidentov, ki so napovedovali nove burne
dogodke v Grčiji. Incidente so povzročili pri-
stasi ministra za vojsko in mornarico in pod-
predsednika vlade generala Kondilisa z ene
strani in nasprotniki generala Kondilisa z dru-
ge strani. Pri teh neredih je bil ranjen povelj-
nik prvega armadnega zbora Panajotatis in nje-
gov brat, narodni poslanec. Do neredov je pri-
šlo iz sledečih vzrokov:

Topovi pred ministrstvom

Poveljnik prvega armadnega zbora v Ate-
nah general Panajotatis se je sprl s skupino
generalov, ki zavzemajo višje položaje, med
katerimi so Demastihasi, general Platis, general
Colacogli, dalje poveljniki general Repas, Apo-
stolopulos, Ikonomacu, admiral Ikonomu, šef
atenske policije in višji orožniški poveljniki, ki
so hoteli obiskati predsednika vlade Calderisa
ter od njega zahtevati, da izda sklep o restav-
raciji monarhije. Poveljnik prvega armadnega
zbora general Panajotatis je hotel preprečiti
namero svojih tovarišev, če ne bi šle zlepa, pa
zgrda. Zaradi tega je izdal povelje svojim po-
drejenim častnikom, naj bodo pripravljeni, po-
veljniku topništva Capularosu pa je dal nalog,
da mora takoj s težkim topništvom priti pred
vojno ministrstvo ter tamkaj razvrstiti topove.
Kakor hitro je bil o tem pokretu obveščen vojni
minister ter podpredsednik grške vlade ge-
neral Kondilis, je takoj izdal topništvu nalog,
da se nemudoma vrne v vojašnico. General
Kondilis je poklical takoj nato poveljnika prvega
armadnega zbora, generala Panajotatisa, ka-
teremu je izjavil, da ga odstavlja z njegovega
položaja kot poveljnika prvega armadnega
zbora ter mu je istočasno zapovedal, da nemu-
doma izroči svoje posle generalu Demastihasu.
General Panajotatis je energično odklonil izvr-
šitev povelja vojnega ministra ter se je vrnil v
poveljstvo, kjer je odšel v svojo pisarno in je
še ves večerajšnji popoldan vršil funkcijo ar-
madnega poveljnika in izdal povelja ostalim
divizijam o okrepitevi posameznih vojnihi enot
v Atenah.

Debata s sabljami

Medtem pa je že bila sklicana seja ministr-
skega sveta ob 8 zvečer. Vojni minister general
Kondilis, ki je bil med prvimi pozvan na to sejo,
ni hotel priti ter je šel na intervencijo samega
predsednika vlade Calderisa pozneje prišel na
sejo. Ob pol 11 ponoči je bil pozvan na sejo mi-
nistrskega sveta tudi general Panajotatis, da bi
dal pojasnila glede svojega večerajšnega postopa-
nja. V predsobi narodne skupščine, kjer so pri-
čakovali nekateri prijatelji vojnega ministra Kon-
dilis, je prišlo do prepira med pristasi generala
Panajotatisa in pristasi vojnega ministra generala

Kondilisa. General Panajotatis je prišel v poslopje
narodne skupščine s svojim bratom, narodnim po-
slancem, in svojim pobočnikom. Prvotni spor med
omenjenimi častniki se je še poostрил in je ob tej
prilici šef personalnega oddelka v vojnem minist-
stvu, polkovnik Mavromatis skočil na polkovnika
Kavatisa. V naslednjem trenutku je že nastal
splošen pretep, tako da je morala intervenirati
tudi skupščinska straža, ki je bila prisiljena upo-
rabiti hladno in strelno orožje. Pri pretepu je bil
ranjen general Panajotatis na treh mestih, in
sicer na dveh z bodalom, na enem pa z revolver-
jem. Zatrjuje pa se, da njegove rane niso smrtno-
nevarne in tudi ne težje prirode in da je izven
vsake nevarnosti.

Proglas na narod

Zaradi tega mučnega incidenta ob času seja
ministrskega sveta je bila seja prekinjena. Ob 1
po polnoči je odšel general Kondilis v vojno mi-
nistrstvo in podpisal ukaz, s katerim stavlja na
razpoloženje generala Panajotatisa. Z istim uka-

zom je bil postavljen za poveljnika na njegovo
mesto kot poveljnik prvega armadnega zbora ge-
neral Patagos.

Pol ure pozneje se je zopet vršila seja mi-
nistrskega sveta, na kateri je vlada dala popolno
zadostenje vojnemu ministru, generalu Kondilisu.
Vlada je ob tej prilici tudi odobrila ukaz o od-
stavitvi generala Panajotatisa z mesta poveljnika
prvega armadnega zbora. Na tej seji vlade je
predsednik Calderis obvestil tudi člane vlade, da
bo že v teku današnjega dne izdan na grški na-
rod proglas, v katerem ga bo obvestil, da se na
plebiscit glede restavracije monarhije v Grčiji
vrši meseca oktobra. V političnih krogih smatra-
jo, da se je s to izjavo predsednik grške vlade
Calderis končnovaljavno opredelil za restavracijo
monarhije v Grčiji. Polkovnik Mavromatis, ki je
v parlamentu povzročil incident, bo izročen vojne-
mu sodišču.

Bivši grški kralj Jurij je odpotoval danes v
Balmoral na Škotskem, kjer se nahaja angleška
kraljevska rodbina.

Huey Long umrl za posledici- cami atentata

Roosevelt izgubil svojega največjega nasprotnika



New York, 10. septembra. AA. Reuter poroča
iz Baton Rougea, da pripravljajo zdravniški
kri zdravljenje guvernerja Longa, nov prenos krvi. Urad-
ni krogi trde, da guverner Long najbrž ne bo ostal
pri življenju. Senat zvezne pokrajine Louisiane je

sklepal, da pojde korporativno v cerkev in da se
udeleži molitve za Longovo zdravlje. V svojem
sklepu o tem pravi senat, da je guverner Long do-
brotnik človeškega rodu. Zadnje zdravniško poro-
čilo navaja, da ranjena ne zapuščajo sile in da
nekaj časa ni pričakovati nobene večje izpreme-
be v njegovem stanju. Zaradi atentata na guve-
rnerja Longa so vsi državni posli v pokrajini Loui-
siana doslovno zastali.

Po drugi transfuziji krvi, se je ranjenemu Longu
začelo bledeti. Govoril je med drugim o knjigi, ki
jo bo napisal pod naslovom »Moje prvo leto v
Beli hiši«. Neki prijatelji ranjenega državnika, ki
so bili doli časa poleg njegove postelje, so izjavili,
ko so odhajali iz bolnišnice, da imajo vtis, da je
Longova smrt le še vprašanje nekaj ur. Zdaj mu
injicirajo kisik.

Dopolodne so že v četrto in v peto transfundi-
rali kri. Poslednje transfuzije pa niso mogli do
konca izvesti, ker se je ranjencu stanje naglo slab-
šalo. Kmalu po poslednjem poskusu za obranitev
njegovega življenja je Long izdihnil.

Glede na smrt senatorja Longa izjavljajo v
ameriških političnih krogih, da je z njegovo smrtjo
»ginila« najhujša zapreka za ponovno izvolitev
Roosevelta prihodnje leto. Politični krogi mislijo
tudi, da je z Longovo smrtjo konec politike, ki
jo je Long zastopal, ker je bila ta politika, kakor
se tukaj izražajo, pokojnikov »osebni izraz«.

Abesinija pred Zvezo narodov

Babilonska zmes

mandat v dvoje mandat v troje isto kot Irak

Zeneva, 10. septembra. c. Današnji dan je bil v
znaku velikih skrbi, ki ga povzroča delo odbora
petorice. Izvedelo se je namreč, da odbor petorice
ne more prinesiti nobenega zaključka, ker ne ve,
kaj bi prav za prav še mogel predlagati. Ves pro-
blem je bil že dovolj razjasnjen na zasedanju sveta
ZN dne 4. avgusta t. l. in pa na pariški konferenci
trojice. Edino, kar bi mogel odbor petorice pred-
lagati, bi bilo, da Italija nima prav in da pakt ZN
zahteva, da se takoj preneha s pripravami za vojno.
Zato je imel tekom nocojšnje noči in danes pre-
sednik odbora petorice de Madariaga več sestankov
z baronom Aloisijem, da bi ga vprašal, kakšno re-
šitev bi hotel Italija.

Baron Aloisi pa je odgovoril, da Italija sploh
ne prizna dela odbora petorice. Kakorli sklene
odbor petorice, je za Italijo brezpomembno. Ko
se je francoski ministrski predsednik Laval vrnil v
Zenevo, je imel takoj sestanek z de Madariago in
mu vočigled velike zagate, v kateri je odbor peto-

rice, predlagal, naj sestavi poseben pododbor eks-
pertov, ki bodo predlagali potrebne nasvete.

Dopisnik »Intransigenta« poroča, da bo šele
tekotom noči izdelano zaključno poročilo odbora pe-
torice, in sicer bo odbor predlagal sledeče: Abe-
sinija naj se izenači s položajem Iraka in Egipta. Vso
upravo Abesinije naj bi upravljala posebna medna-
rodna policija, ki bi bila sestavljena tako, kakor je
bila sestavljena policija v Posaarju.

Odbor petorice mora namreč še to noč zaklju-
čiti svoje delo zato, ker se jutri dopoldne vrši prva
javna seja skupščine Zveze narodov. Prvi se je pri-
javil k besedi angleški zunanji minister sir Samuel
Hoare. Hoare bo imel nocoj ob 19 sestank s fran-
coskim zunanjim ministrom Lavalom in mu bo ob
tej prilici povedal vsebino svojega jutrišnjega go-
vora. Dasi skupščina ZN ni poklicana, da bi pre-
sodila sporno vprašanje, hoče vendarle Hoare izjav-
viti v skupščini o sporu tisto, kar je Eden v imenu
angleške vlade povedal na prvi seji sveta ZN 4.
septembra. Angleško javno mnenje je silno raz-
burjeno in zahteva, naj angleški zunanji minister
pove mnenje vse Anglije.

Francoski zunanji minister Laval se je opoklnd
s svojo delegacijo odpeljal v francosko obmejno
mestecje Annecy, kjer je obedeloval. Francoska dele-
gacija je imela zelo važen tajen posvet, ki sta se ga
udeležila tudi Herriot in Paul Boncour. Ko se je
vrnil v Zenevo, je Laval sprejel lorda Edena in pa
barona Aloisija. Zelo veliko pozornost pa je vzbudi-
lo zelo dolg razgovor, ki ga je imel nato Laval z
opazovalcem ameriške vlade v Zenevi. Takoj nato je
prišel v Hotel des Bergues abesinski delegat, da
je pravkar vložil pri tajništvu ZN novo noto, v
kateri opozarja abesinska vlada Zvezo narodov na
to, da italijanske čete v Eritreji že pripravljajo
prvo ofenzivo.

Vojna 20. oktobra

Suez, 10. septembra. AA. Dopisniki angleških
listov poročajo: Od dobro poučene strani se do-
znava, da se bo vojna med Abesinijo in Italijo za-
čela 20. oktobra. Iz strahu, da ne bi Sueskega pre-
kopa zaprl, pošilja Mussolini z vso naglico nove
transporte. Zdaj pasira Sueski prekop povprečno po



Vojni minister general Živković pozdravlja
mednarodni letalski kongres v Dubrovniku.

turalistična umetnost, da že — materijalistična,
ki je popolno nasprotje katoliškemu religioz-
nemu pojmovanju življenja in duhovnih vrednot.
»In v odmaknjenosti od takega naturalističnega
individualizma vidim smisel katolicizma,« odgo-
varjamo na očitek Brničev »To ni nikak ne-
važna vokalna enčeba, pač pa se dotika pravega
jedra vprašanja.« — Taka umetnost in kritika
teži k tistemu tipu življenja, kot ga je lepo
označil belgrajski vseuč. prof. Arandjelović za
marksistični princip: »Izhodišče in cilj teme si-
stemu je očitno čisto individualistično: največ
sreče za največ ljudi. Končni cilj pa je brez-
osebni povprečni človek človek mase. Vsekakor
čuden rezultat! Pri tem pa je največje važnosti,
da se ta izenačeni človek ne stavlja v službo
ene kot za nekaj višjega smatrane celote, tem-
več je merodajno stališče, zagotovitev njegove
individualne sreče.«

Tak tip človeka nam nikakor ne more biti
ideal umetnostnega upodabljanja, čeprav pri-
znavamo, da je v sedanjem času splošen in za
večino privlačen. Katoliškemu umetniku bo slej
ko prej še vedno središče človek in njegov duh,

toda ne v brezračnem prostoru, temveč trdno
na zemlji stoječ, ves v borbi z njo v začudenju
strmeč pred veličastjo navedenih zakonov in
vsega ustvarjenega. Ne bo mu ideal zadovoljit-
ev individualne sreče, temveč služba ideji, višji
od njega, socialni in duhovni skupnosti. Ta pa
zahteva osebne odpovedi. In v odpovedi je moč
katoliške duhovnosti, ki pa je v popolnem na-
sprtnju z zgornjim nazorom osebne sprostitve.
Ta etična vezanost je katoliškemu pisatelju
kriva, da ga slovenska kritika, tista, ki »ni ve-
zana po nikakem nazoru, ne more priznati.
Nje boj je naperjen torej — proti katolištvu
kot takemu.

Nekaj pa bo lahko dosegla taka idejna kri-
tika, da se bo namreč njegovi »pripravnosti«
postavila nasproti nova borbenost, prav tako
temelječa na idejnem gledanju, kajti etič-
nemu nihilizmu in pozitivističnemu relativizmu
moremo in moramo postaviti nasproti našo ka-
toliško religiozno gledanje, ki je od prejšnje-
ga vzvišenejše za celo človeško nesmrtnost. To
da tedaj ne bo smela priti z očitki »edne obre-
menjenosti in »denuncijantstva«.

šest transportov na teden s 15.000 vojniki, medtem ko jih je šlo pred nekaj tedni samo 10.000. Prevažajo pa tudi vojni material, kakor tovorne avtomobile, material za gradnjo cest, mazje in sanitetni material. Delavci dobivajo izredno visoke mezde, zato se pa morajo sami pobrigati za hrano in vodo, vrhu tega so delovni pogoji zelo naporni.

Bolnikov je že več tisoč; največ jih vozijo na otok Rodos. Izdatki za te transporte so velikanski. Opaža se, da kakovost čet, ki gredo zdaj skozi prekop, ni tako dobra, kakor pri prvih transportih. Nove čete so povečini sestavljene iz fašističnih milicnikov.

Splošna mobilizacija v Italiji?

Rim, 10. septembra. b. Danes je bila uradno objavljena naredba, da morajo vse sile fašističnega režima, strankni funkcionarji, milicniki in vse druge organizacije biti pripravljene, da se bodo na dani znak pojavile pravčasno na določenem mestu. Strankni funkcionarji ter onladinske organizacije so že storile potrebne korake, da bodo na poziv o pravem času na onem mestu, ki ga bo odredil šef italijanske vlade Musolini. Ta naredba je povzročila v političnih in diplomatskih krogih veliko senzacijo, ker napoveduje splošno mobilizacijo.

Anglija predlaga skupni mandat

London, 10. septembra. c. Današnji »Times« poroča, da je angleška delegacija v Zenevi predlagala skupni mandat nad Abesinijo. Podrobnosti tega kolektivnega mandata pa niso znane. Tako ni znano, ali naj bi ta mandat pripadel Zvezi na-

Kulturni boj v Nemčiji

Hitlerjevci streljali na križ - aretiran katoliški duhovnik

Dunaj, 10. sept. b. Iz Berlina poročajo, da se aretacije katoliške duhovščine nadaljujejo in od dne do dne stopnjujejo. Predvsem obstojajo sedaj v Nemčiji tri vroče točke, kjer je preganjanje najhujše: v zapadni Nemčiji, v Slezijski in v vzhodni Prusiji. Ne mine skoraj teden, da ne bi odvedli večjega števila duhovnikov v zapore ali koncentracijske taborne vsled »zlorabljanja prižnice«, kakor se to sedaj v Nemčiji imenuje, ter »vsled razširjenja vznemirljivih vesti proti obstoječemu režimu z govornice ali tiskano besedo«. Kjerkoli pride do spopada med agresivno hitlerjevsko mladino in med katoliškimi mladinci, vedno je duhovnik prvi, ki ga odvedejo v zapore brez vsake predhodne preskave. Pri Hamburgu so hitlerjevi mladinci organizirali pravo strastno tekmo na križ, ki so ga prinesli iz pokopališča. Areti-

rodov, ki bi ga izvajala s pomočjo posebnega vrhovnega komisarja in drugih svojih organov. Možen je tudi mandat v troje. V tem primeru bi mandat pripadel vsem trem zapadnim državam, ki so podpisale pogodbo iz leta 1900.

Italija kupuje rusko žito

Moskva, 10. septembra. c. Italija je kupila v Odesi velikanske zaloge žita, ki ga rabi za vzdrževanje vojske proti Abesiniji. Nakupljenih je 800.000 ton žita, ki ga italijanske in tuje tovarne ladje že prevažajo v Asmaro. Italijani so baje nakup žita takoj plačali.

Dr. Gosar v zdravstvenem odboru skupščine Zveze narodov

Ženeva, 10. septembra. AA. Po svojem prihodu, je ministerr Purić razdelil člane jugoslovanske delegacije po tehle komisijah: Prva komisija, ki se bavi s pravnim vprašanjem, delegat dr. Ivan Subotić, namestnik dr. Stojan Gavrilović in dr. Slavko Stojković; druga komisija, ki proučuje gospodarska in prometna vprašanja, delegat prof. Milan Todorović, namestnik dr. Slavko Stojković; tretja komisija o razorožitvenih vprašanjih ne bo sestavljena; četrta komisija, ki proučuje proračun Društva narodov, delegat dr. Ivo Andrić, namestnik dr. Stojan Gavrilović; peta komisija o higijenskih in humanitarnih vprašanjih delegat dr. Andrej Gosar, namestnik dr. Ivan Andrić; šesta komisija o političnih vprašanjih delegat dr. Božidar Purić, namestnik dr. Ivan Subotić, dr. Ivan Andrić in dr. Stojan Gavrilović.

Domači odmevi

Poročilo o bivanju dr. Natlačena v Beogradu

Beograd, 10. septembra. Danes dopoldne je dr. Marko Natlačen, bivši predsednik oblastne skupščine v Ljubljani in podpredsednik bivše Slovenske ljudske stranke, obiskal predsednika vlade dr. Stojadinovića in notranjega ministra dr. Korosem. Po teh obiskih je dr. Natlačen izjavil novinarjem, da je prišel v Beograd poročat izvršilnemu odboru jugoslovanske radikalne zajednice o dosežanem delu na organiziranje nove stranke v dravski banovini. Po besedah g. Natlačena organizacija zelo dobro napreduje in utegne biti v 14 dneh popolnoma končana. Ustanovitev Jugoslovanske radikalne zajednice so povsod sprejeli s odobravanjem in navdušenjem. Doslej se je vršilo že več sto zborovanj in konferenc, skoraj po vseh občinah in ni bilo nikjer pomislekov zoper ustanovitev stranke ne zoper njen program. Danes se že sme reči, da pojde bivša Slovenska ljudska stranka celotna in kompaktna v JRZ. Pričakovati je, da bo v novo stranko stopilo tudi mnogo ljudi iz drugih bivših strank.

Mi Slovenci mislimo, je rekel dr. Natlačen, da je takšna skupna stranka, kjer so zbrani i Srbi i Hrvati i Slovenci, potrebna kot nosilka skupne in edinstvene državne misli. Za nas Slovence ni življenja drugod kakor v naši današnji državi kraljevini Jugoslaviji.

Delo na ustvarjanju JRZ

G. Aca Stanojević, šef izvršilnega odbora JRZ, je 9. septembra imel razgovore s svojimi prijatelji in je dopoldne v spremstvu g. Miloša Trifunovića šel na sprehod. G. Stanojević je ob tej priliki obiskal g. Momčila Ninčiča v njegovem stanovanju, kjer se je dolgo časa mudil. Nato je konferiral z g. Rankom Trifunovičem, Milošem Bobićem in drugimi prvaki JRZ, s katerimi se je bavil izključno z vprašanjem organizacije JRZ.

Organizacija mestnih pododborov v Beogradu je poverjena g. Milošu Bobiću, ministru za javna dela. Odziv za vstop v stranko je v Beogradu zelo velik in bo organizacija stranke v prestolici gotova do polovice septembra.

V Rumi se je osnoval akcijski odbor JRZ, na katerem je bil izvoljen za predsednika bivši minister dr. Vojislav Janjić. V Rumi so se organizirali v JRZ tudi ondodni Nemci. Ves Srem se zanimala za veliki shod, ki ga bo JRZ v kratkem sklicala v Rumi. Glavni govornik bo dr. Voja Janjić.

Kakor izvemo iz izvršilnega odbora JRZ, bo imenovan za generalnega tajnika JRZ g. Stjepo Kobasica, bivši narodni poslanec in urednik »Srpske Rječice« v Sarajevu.

V kratkem času se bo tudi odločilo vprašanje glavnega glasila JRZ, ki bo izhajalo v Beogradu. Zdi se, da se bo imenovalo »Samoupravac«, kakor se je nekoč imenoval organ srbske radikalne stranke.

Beograd, 10. sept. Danes popoldne od 16. do 18. ure se je vršila seja izvršilnega odbora organizacijskega odbora jugoslovanske radikalne zajednice. Razen štirih članov komiteja, je seji prisostvovalo tudi več uglednih prvakov JRZ iz Beograda, Ljubljane in Sarajeva. Izvršilni komite je sklenil naslednje:

1. da pismena navodila za organizacijo stranke izda izvršilni komite.
2. da se ustanovi pisarna JRZ v Beogradu s sedežem v hotelu »Pariz«.
3. da imenuje za šefa pisarne Miloša Ivkovića, bivšega generalnega konzula iz Beograda, in mu prideli potrebno število sodelavcev iz drugih krajev države.
4. da izvršilni odbor imenuje ožji odbor, ki naj prouči vprašanje ustanovitve osrednjega organa stranke in vprašanje organizacije strankarskega tiska v vsej državi.

Beograd, 10. sept. m. Akcija na organiziranje Jugoslovanske radikalne zajednice po poročilih iz vseh krajev države lepo napreduje. Danes popoldne od 16.—18. ure je bila zopet seja izvršilnega odbora organizacijskega odbora JRZ. Poleg štirih članov odbora je tej seji prisostvovalo tudi nekaj uglednejših prvakov te stranke iz Beograda, Ljubljane in Sarajeva, tako, da so bili na tej seji sledeči gg.: Aca Stanojević, dr. Milan Stojadinović, dr. Anton Korosec, dr. Mehmed Spaho, dr. Šefkija Behmen, dr. Marko Natlačen, Miloš Bobić, Misa Trifunović, Ranko Trifunović, Krsta Miletić, Laza Marković in Momčilo Ninčič. Izvršilni odbor je na današnji seji sprejel sledeče sklepe: 1. Posamezna navodila za organizacijo stranke izda izvršilni odbor; 2. ustanovi se pisarna JRZ v Beogradu s sedežem v hotelu »Pariz«; 3. za šefa pisarne se imenuje g. Miloš Ivković, bivši generalni konzul iz Beograda ter se njemu doda primerno število sodelavcev iz drugih krajev države; 4. Izvršilni odbor odredi ožji odbor, ki bo proučil vprašanje ustanovitve centralnega lista stranke, kakor tudi vprašanja organizacije strankinega tiska v vsej državi.

Prozorne intrige „Pohorcev“

Nekateri listi so bili prinesli vesti, da sta gg. Davidović in Jovanović poslala dr. Mačku poziv, naj pride v Beograd, da bi se dogovorili o skupnem programu takozvane združene opozicije in da bi dr. Maček dal izjavo, da nima ničesar skupnega z izvestnimi elementi, ki provocirajo nered.

Ta vest absolutno ne odgovarja resnici. Dr. Maček ni dobil nobenega takega poziva in bi se mu tudi ne odzval, ako bi ga dobil. Kar se tiče ekstremnih elementov, vsak ve, da nima dr. Maček z njimi nobene zveze.

Kar se pa tiče skupnega programa, izjavljajo v Zagrebu, da se o tej stvari ne bodo razgovarjali, dokler ne bo rešeno osnovno vprašanje notranje ureditve naše države. Ni pa izključeno, da bi se dr. Maček in Davidović v Zagrebu sestala, vendar pa bi eventualni razgovori med njima ne mogli privedi do ničesar drugega, kakor do tega, zakar so se bili voditelji opozicije dogovorili za volitve 5. maja t. l.

Zgoraj omenjene vesti sploh ne predstavljajo golo intrigo bivših JNS ali »pohorcev«, kakor se danes splošno imenujejo. Ti »pohorci« imajo samo namen, da kalijo vodo, to se pravi, da na eni strani rovarijo proti izvenparlamentarni opoziciji, na drugi pa skušajo delati težkoče vladi dr. Stojadinovića, da se notranje razmere ne bi pomirile. Radi bi hujskalo vlado na Hrvače, obenem pa Hrvače proti vladi. Zato spuščajo vesti, da bi bilo treba, da mačkovec objavijo svoj hrvaški program in da se to vprašanje čimprej razkita. Mi pa vemo, da je glavno vprašanje sedaj to, da se izglasujejo novi politični zakoni, predvsem zakon za volitve v skupščino, in šele potem bodo prišla na vrsto vprašanja, ki jih danes forsirajo »pohorci« zato, da bi se širil defetizem in izzvale nape-

toeti, ker se potem neadejajo, da bo prišlo zopet do zmoeke roke. Cisto gotovo pa je, da so te intrige obojene na popoln neuspeh in da bode »pohorci« žalostno končali.

Proti hujskačem

»Vreme« piše, da bo vlada storila najodločnejše korake proti vsem onim, ki širijo razne lažne vesti, s katerimi hočejo dražiti in razburjati duhove. Kar se tiče vlade, izvaja neomajno svoj program, kakor je jasno in določno označen v vladni deklaraciji, ki ima na prvem mestu za cilj, da se pomirijo politične strasti in da se izglasujejo politični zakoni. Vse druge namere, ki se podkujejo vladi, so izmišljotina elementov, ki bi radi pripravili teren, da bi se zopet dokopali do oblasti, kar pa jim ne bo uspelo.

Tudi poslanci in senatorji, ki so vstopili v klub vladne večine, bodo ostali zvesti programu vlade dr. Stojadinovića in bodo slejkoprej lojalno sodelovali, da se ta program izvrši. Oni se ne bodo pustili zapeljati v eksperimente, ki naj bi izzvali nove težave, ampak bodo storili vse, da se politične razmere v državi normalizirajo. Da izhajajo vse intrige iz krogov bivše JNS, to se razume samo po sebi.

Nemci vrnili „Prizrenski rokopis“



Nemški poslanik v. Heeren izroča »Prizrenski rokopis« dr. Stojadinoviću

Beograd, 9. septembra. AA. Med svetovno vojno je avstrijska vojska pri Krusevcu zaplenila vlak z državnimi listinami. Vlak je že začel goreti. Med drugimi papirji je našla tudi rokopisno knjigo, o kateri ni nihče vedel, kaj je. Šele kasneje so je izkazalo, da je to »Prizrenski rokopis« zakonika carja Dušana iz leta 1340. Gre torej za najstarejši rokopis tega najvažnejšega spomenika srbskega veka. Danes popoldne je nemški poslanik v. Heeren izročil dragoceni rokopis predsedniku ministrskega sveta in zunanjemu ministru g. dr. Milanu Stojadinoviću. G. predsednik kr. vlade je sklenil izročiti rokopis muzeju princa Pavla, ki ga zvesto podpira že od ustanovitve. Nemški poslanik je pri tej priliki sprejel častnikarje in jim na koncu povedal, da naj izročitev tega starega srbskega rokopisa tolmačijo kot znak prijateljskih čuvstev, ki jih goji nemški narod napram jugoslovanskemu narodu.

Arheologi v Celju

Celje, 10. septembra. Mednarodni arheologi so čez Brežice, Krško, Kostanjevico in Gorjanec prišli danes v Celje pod vodstvom dr. Franca Steleta. Na potu so si ogledali vse zgodovinske spomenike. V Brežicah so imeli troje predavanj. Danes so obiskali Urano in Sedevico. V Rimskih toplicah so se divili spomenikom iz rimske dobe. V Celju so bili naravnost očarani nad neizbrisano zakladnico spomenikov iz starega veka, ki jih brani mestni muzej, lapidarij in sploh vse mesto Celje, ki je ponosna naslednica rimskega kulturnega središča Celje.

Kongres naših profesorjev

Niš, 10. sept. m. Včeraj popoldne je kongres Jugoslovanskega profsorskega združenja nadaljeval svoje delo ter je izvršil spremembo pravil v smislu plenarne seje glavne uprave, ki je bila aprila meseca 1934. Ob tej priliki je bila pooblašena ljubljanska sekcija, da na podlagi opomb in predlogov sekcije pripravi le spremembe. Predlog o spremembi pravil profsorskega društva, ki ga je izdala ljubljanska sekcija, je pretresal poseben odbor, ki je bil izvoljen na kongresu. Med drugimi sta bila referenta o tem vprašanju tudi gg. prof. Bajuk in prof. Grafenauer iz Ljubljane. Nato je bilo sklenjeno, da se prihodnji kongres skliče v Beogradu, to pa samo v slučaju, če bo do tega časa že končan dom profsorskega društva. Če pa ta dom ne bi bil zgrajen do junija 1936, bo prihodnji kongres jugoslovanskega profsorskega društva v Varaždinu.

Strokovne nadaljevalne šole obvezne za trgoveške vajence

Beograd, 10. septembra. AA. Ministrstvo za trgovino in industrijo, je izdalo tole okoliščino za lastnike trgovin, industrijskih podjetij in obrti: Na podlagi prvega odstavka čl. 298 obrtnega zakona in čl. 34 uredb o strokovnih nadaljevalnih šolah, so omenjene osebe dolžne pošiljati svoje učence in pomočnike v strokovne nadaljevalne splošne obrtne šole. Trgovski učenci in pomočniki so obvezani hoditi v strokovne nadaljevalne šole po čl. 299 obrtnega zakona in čl. 4 uredb o strokovnih nadaljevalnih šolah. Med te šole spadajo tudi trgovski kolegiji za trgovsko mladino. Lastniki obrti, ki ne bi pošiljali svojih učencev in pomočnikov v navedene šole bodo kaznovani po določbah čl. 393 obrtnega zakona z denarno globo 25 do 1.500 Din pri upravnih oblastih prve stopnje.

Beograd, 10. sept. m. V nedeljo 15. t. m. bo tukaj blagoslovljena nova občinska bolnišnica, ki je bila zgrajena iz fonda Nikole Spasića.

Dunajska vremenska napoved: Pretežno jasno, zelo hladno, ponoči zelo mraz.

Masonsko krilo JNS išče „nacionalne elemente“ v Nar. skupščini

Beograd, 10. septembra. m. V narodno skupščino se zatekla vsak dan večje število narodnih poslancev, ki so se zbrali v Beogradu ob priliki proslave rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Navzočnost teh poslancev so izrabili razni bivši ministri Jevtičević in Uzunovičević vlade, ki so sklicali celo vrsto konferenc in sestankov, na katerih so govorili o političnem stanju. Ti sestanki so bili deloma v prostorih narodne skupščine, deloma v senatu, ali pa v kabinetu bivšega notranjega ministra Veje Popovića. Nekateri od teh so bili boljše, drugi pa zopet slabše obiskani. Odnos vseh teh sestankov je bil ta, da je bilo treba združiti vse takozvane »nacionalne« elemente in iz vseh raztresenih udov ustanoviti skupino, ki bo vsaj nekaj mogla pomeniti v sedanjem političnem položaju.

Vreda želja po zopetnji oblasti je rodila vse sestanke, katerih sklepi pa na politično javnost niso napravili nikakega večjega vtisa in so več ali manj ostali glas vpjočega v puščavi. Ljudje, ki so bili vsa povojna leta zlorabljali državno oblast in najrazličnejše organizacije v čisto svoje strankarske svrhe, ki jim ni bilo svetega prav ničesar za dosedaj svojih ciljev, saj so teptali zakone, odpustili uradnike in metali v pokoj uradništvo, ki se ni hotelo slepo pokoravati njihovim zahtevam ter padati na kolena pred vsemogočeno JNS, ljudje, ki so vzeli v zakup in eksploatacijo državotvornost in jugoslovanstvo ter ogromno večino ljudi proglaševali za protidržavne in protinarodne — se nikakor ne morejo znajti v novoustvarjenem položaju ter še vedno mislijo, da brez njih sploh ni mogoče voditi naroda. Kako so ga ti ljudje vodili in kakih sredstev so se posluževali, je vsem še v živem spominu in bo vsem tudi ostal neizbrisen za vse čase. Ba-

tine in kopito, to je bila njihova ljubezen, ki so jo dajali in izkazovali obubožanemu ljudstvu.

Zato je čisto razumljivo, da se tem generacijam brez vojske še vedno toži po ministrskih foteljih ter jim je zelo malo mar domovina, ker če bi jim res kaj bilo do tega, se ne bi bili vsa ta leta sem, ko so imeli oblast v svojih rokah, posluževali takih sredstev, kakršnih so se. Tako pa so bili gluhi za prošnje in pritožbe obubožanega ljudstva, katerega so s svojo protiljudsko finančno politiko spravili na rob prepada. Pravih ljudskih voditeljev so se hoteli iznebiti na ta način, da so jih pošiljali v izgnanstvo v oddaljene kraje. Važnejše se je to zdelo vladi Bogoljuba Jevtiča kakor nekaterim prejšnjim režimom, da so se bavili z vprašanjem ustanovitve raznih koncentracijskih taborišč, da so ustanavljali ilegalne teroristične organizacije, katerih so se hoteli posluževati nad milijonbini in poštenim ter res državotvornim narodom, niso pa poskušali reševati perečih notranjopolitičnih vprašanj, ki kriče po rešitvi, ter raznih gospodarskih vprašanj, od katerih pravilne rešitve zavisi blagostanje našega kmeta in drugih stanov.

Klic po združitvi »teh sorodnih elementov« prihaja tako od masonskega krila JNS, ki propagira sedaj takozvano jug. nac. fronto — neke vrste fašistični pokret — pa vse do skrajne desnice — omenjeni nesorodni do predstavnikov težkega kapitala, kakor sta Ilija Mihajlović in dr. Dragotin Kojić, proti katerima je bil še do včeraj velik odpor med maloštevilnimi pristajali Bogoljuba Jevtiča. Položaj vseh teh skupin in skupnic, pa najsi se pojavljajo pod katerokoli novo krinko, je naravnost obupen.

Volitve brez volivcev

Varšava, 10. sept. AA. Po uradnih podatkih je pri nedeljskih volitvah glasovalo 5.775.568 volivcev, to je 45,5%.

Pri volitvah leta 1930 je vladna lista dobila 5.582.725 glasov. Opozicija se je pri nedeljskih volitvah vzdržala glasovanja. Dodaj je izvoljenih 124 Poljakov, 19 Ukrajincev, štirje židje in Rus in samo dve ženski.

Novi sejm bo sestojal iz ene tretjine kmetov, pet aktivnih ministrov in bivših poslancev, 23 uradnikov, 13 županov, 33 predstavnikov svobodnih profesij, osem novinarjev, 14 profesorjev, 10 industrijev in nekoliko zasebnih uradnikov in voditeljev delavskih organizacij. Vsi novoizvoljeni poslanci so novi možje in neznani v prestolnici.

Število neveljavnih glasov pri nedeljskih volitvah za sejm presega en milijon. Vseh glasov je bilo oddanih sedem milijonov. V Varšavi je bila volilna udeležba 30%, v varšavski vojvodini 41, v vojvodini Lodz in Kjelce 32%. Najmočnejša je bila udeležba v vzhodnih vojvodinah in na Sleskem.

Katalonija zopet avtonomna

Madrid, 10. sept. Ministrski predsednik Lerroux je na zborovanju radikalov v Barceloni izjavil, da bo bile katalonske svobode šele le začasno ukinjene in da bo Katalonija svojo avtonomnijo kmalu zopet dobila. Najprej namerava španska vlada vrniti Kataloniji nekaj upravnih avtonomnih službenih mest, v prvi vrsti oddelek za javna dela, ki mu bo sledilo oddelek za sodstvo, oddelek za kmetijstvo in če mogoče še drugi. Tudi obsemdno stanje, ki je v Kataloniji še vedno v veljavi, bo ukinjeno, je obljubil predsednik vlade Lerroux.

Hmelj

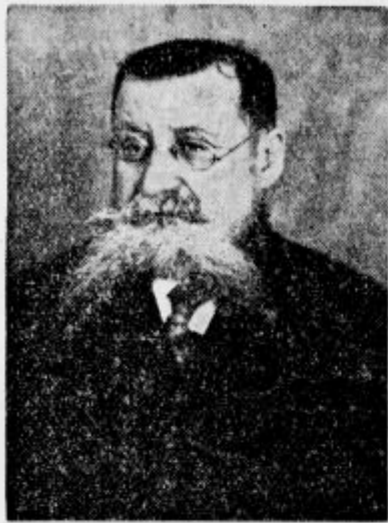
Zalec, 10. sept. Hmeljarska zadruga sporoča, da se je zadnjih par dni pri živahnem povpraševanju nadaljevalo z nakupovanjem vseh vrst blaga po nespremenjenih cenah. Za prvovrstno blago se je plačevalo 24 do 25 Din, za najboljšje in zlasti v barvi brezhibno blago z napitino vred 26 Din in čez, za dobro srednje blago 22 do 24 Din, za srednje 20 do 22 Din, za slabo srednje 18 do 20 Din. Tudi za cenejšje in v barvi slabše vrste blago je še nekaj povpraševanja in se plačuje po 14 do 18 Din. Računa se, da je prodanega sedaj iz prve roke nekako 30 do 35% letošnjega pridelka in so nekatere vasi že do 80% razprodale svoje blago, druge celo do 90%, dočim so zopet tretje prav malo prodale. Živahno povpraševanje je trajalo tudi danes.

Zatec, 10. sept. Zanimanje je precej živahno zlasti za prvovrstno blago in se plačuje po 30 do 35 Kš, to je 54 do 63 Din za kg. Tendence je čvrsta. V Roudnici je za prvovrstno blago povpraševanje precej živahno pri čvrsti tendenci in se plačuje kg po 24 do 26 Kš, to je 43 do 47 Din. Za srednje blago se plačuje pri manjšem zanimanju po 22 do 24 Kš ali 40 do 43 Din za kg. Hmeljarji prodajajo počasi in povsod po partijah.

Osebnosti

Beograd, 10. septembra. m. Pri glavnem ravnanstvu državnih železnic so napredovali: v 8. pol. skup. za tehn. uradnika: Ivan Maglina ter Ernest Ivoša; za administrativna uradnika: Viktor Gril in Ivan Štamberger v 8. pol. skupini; za oficijala v 8. pol. skupino Janez Rus, Fran Keršič ter Franjo Plovar; v 9. pol. skupino za oficijala Josip Maricki-Smarčnik.

† Dragotin Hribar



Ljubljana, 10. sept.

Danes ob 11 dopoldne je umrl po daljšem bolehanju znani industrijalec g. Dragotin Hribar, ki je s svojo dolgoletno delavnostjo in podjetnostjo globoko posegel v gospodarsko življenje zadnjih 40 let.

Dragotin Hribar se je rodil 22. okt. 1862. v Ljubljani. Po končanih šolah se je izučil tiskarstva v Blaznikovi tiskarni, kjer je kmalu postal stavec in nato korektor. Kot korektor je kmalu navezal stike z Bleiweisom, tedanjim urednikom »Novice«. Iz stavca je postal Hribar tudi časnikar ter se je oglašal v »Slovenec« in tudi v »Slovenskem Narodu«. S 24 leti je prevzel že ureditev takrat precej zavožene uprave Narodne tiskarne. Leta 1891. se je preselil v Celje, ki je bilo tedaj največji sedež nemškutarstva. Kljub oviram se mu je posrečilo, da je dobil v Celju tiskarsko koncesijo ter začel izdajati gospodarsko-politični list za štajerske Slovence »Domovina« in »Ilustrovani narodni koledar«. Ustanovil je tudi trgovino s papirjem

in tiskovinami in bil prvi pionir v trdem boju za gospodarsko osvoboditev slovenskega življa v Celju. Posvetil se je seveda tudi političnemu delu. L. 1902. se je vrnil v Ljubljano in kot izkušen podjetnik ustanovil tiskarno, založbo in trgovino s papirjem. V njegovi tiskarni sta izhajala tedaj lista »Slovane« in šaljivi list »Jež«. Kmalu se je začel baviti tudi z drugimi industrijami. Že l. 1899. je ustanovil tovarno pleten in tkanin, ki je danes med najboljšimi tovarnami te vrste v Jugoslaviji. Moderniziral je tudi od svojega tasta Sumija že l. 1876. ustanovljeno tovarno slaščic.

Po prevratu je zavzemal častna mesta v gospodarskem življenju. Vstopil je v upravni svet južne železnice in pripomogel k ustanovitvi Sindikata lokalnih železnic v Sloveniji. Bil je predsednik uprave Kranjske hranilnice od leta 1920. do 1930. Ustanovil je Zvezo industrijcev, katere predsednik je bil do l. 1933., nato pa je bil izvoljen za njenega častnega predsednika. Bil je nadalje predsednik Ljubljanske borze, podpredsednik Zbornice za TOI član upravnega odbora Narodne banke in upravni svetnik Donavsko-savske-jadranske železnice ter lesne industrije Drach v Zagrebu. Sodeloval je še pri mnogih drugih gospodarskih in humanitarnih ustanovah, katere je tudi velikodušno podpiral.

Kot oseba je bil pokojni prototip med Slovenci kaj redkega selmademana. Njegova podjetnost, ki jo je pokazal v vsem svojem razvoju, naj bo zgled vsem, ki skušajo postati to. česar Slovenci skoraj ne poznamo, namreč domači podjetnik. Razumljivo je da mu je ta njegova lastnost, združena z marljivostjo in solidnostjo, tudi ustvarila lepo premoženje. Kljub temu pa ni nikdar pozabil svojih socialnih dolžnosti. On, kakor tudi njegova vzorna soproga, sta se vedno zavedala, da blagostanje ne daje samo vpliva in udobnosti, ampak tudi dolžnosti, ki sta jih vedno vestno vršila. Kot družinski oče je imel v srečnem zakonu s svojo soprogo Evgenijo 12 otrok. S svojim lastnim delom si je pokojnik priboril priznanje vseh, kar dokazujejo tudi številna odklivanja, ki jih je dobil doma in v sosednem inozemstvu. Upletnemu delavcu, ki bo pustil za sabo globoko vrzel, naj bo lahka zemljica! Prizadeti njegovi družini pa izrekamo ob tem težkem udarcu globoko sožalje.

Pismo iz Mostarja

Dva rudnika v mostarski okolici

V Mostarju, 7. sept. 1935.

Ko sem se pred štirinajstimi dnevi vrnil v Mostar, sem bil radoveden, kako je gospodarila letošnja suša v okolici Hercegovine; saj je napravila mnogo škode celo v Sloveniji, ki pravi o njej dvotip, da pride otrok z »marelo« na svet; tako neobhodno potrebna je v Sloveniji ta obramba proti dežju.

Prav za prav ima Mostar manj dežja nego Slovenija. Letno ga pade tu okoli 140 cm, torej približno toliko kakor v Ljubljani. Samo razdeljen je neenakomerno. Poleti včasih po par mesecev ne pade kaplja dežja, zato pa lije v pozni jeseni da joj. Tudi letos dva meseca ni bilo izdatnejšega dežja. Posledice se poznajo po poljih: tobaka, tega glavnega pridelka mnogih vasi, se ne bo pridelalo niti polovica povprečnega pridelka; koruze po mnogih krajih ne bo skoraj nič; isto je s krompirjem. Kvaliteta vina bo, kakor upajo, prvovrstna, a manj ga bo nego druga leta.

Ob takih letinah je za Mostar in okolico še večje važnosti tisto malo industrije, kar je je tukaj. Naj spregovorim danes o dveh virih dohodkov, četudi skromnih, za Mostar in okolico: to sta boksitni rudnik v Knežpolju in premoševnik v Mostarju.

Kaj je boksit? Rdečkasta ruda, iz katere se dobiva aluminij. Mostarska okolica ga ima precej. Kot je znano, je aluminij kovina, ki je ob času neprestanih razorožitvenih konferenc izredno potrebna; rabi se namreč med drugim tudi za oboroževanje na kopnem, na morju in v zraku. Industrija aeroplanov potrebuje obilno aluminija, enako tudi avtomobilska industrija. Da se iz aluminija izdelujejo tudi kuhinjske posode, je znano. Za aluminij je torej naletala ugodna konjunktura in velika mednarodna družba s sedežem v Zürichu je letos začela kopati boksit tudi v mostarski okolici. Koncem junija sem si etvar ogledal na licu mesta. V Knežpolju (v bližini Širokega Brijega ob cesti Mostar—Split) je namreč zaposlen pri kopanju boksita tudi moj dragi znanec iz ljubljanskih časov inž. Mirko Hribar. Boksitna ležišča so tam kar na vrhu, tako da ni treba kopati rovov. Plast boksita je debela 10—13 m, ponekod tudi do 26 m. Ob času mojega obiska je kopalo tam 150 delavcev; od vseh strani v Hercegovini in Dalmaciji so bili prišli sem tovarni avtomobili, da so odvažali rudo na mostarski kolodvor. Iz Mostarja potuje ruda k morju v Zeleniko, od tu pa z velikimi tovarnimi ladjami v razne evropske države in celo v Ameriko. Zakaj pa ne nakladajo rude na ladje v 42 km oddaljenem Metkoviću, ampak v 200 km oddaljeni Zeleniki? Radi tega, ker v Metkoviću ne morejo pristati veliki prekomorski parniki. Metković ne leži ob morju, ampak ob plovi Neretvi in je to pristanišče porabno samo za manjše ladje. Po boksit pa prihajajo morski orjaki, ki odpeljejo hkrati kar 1000 vagonov te rude. Zato je stara želja Bosane in Hercegovine, da bi se zgradilo ob morju ob izlivu Neretve veliko pristanišče, skozi katero bi se lahko vršil vsa uvoz in izvoz iz omenjenih pokrajin. Že Turki so mislili na to. Pred leti se je mnogo govorilo, da se bo železnica, ki vozi sedaj samo do Metkovića in ne do morja, podaljšala še za 17 km, tako da bo pridržala do »luke kralja Aleksandra«, ki se bo gradila ob izlivu Neretve. A kakor premnogi drugi načrti, tako čaka tudi luka ob izlivu Neretve boljših časov.

Pri kopanju boksitne rude so zaposleni skoraj samo domačini: kmetje iz bližnje okolice. Povprečna dneva znaša 20 Din. Govoril sem z obratovodjem — Madžarom po rodu — o kvaliteti delavcev; mož je vodil delo že v raznih rudnikih, pa je rekel, da za rudarsko delo ne pozna boljših delavcev od — Slovencev.

Da so Slovenci dobri rudarji, to sodbo so mi potrdili tudi v Mostarju. Morebiti je malokomu znano, da imamo tudi v Mostarju premoševnik. Sam Mostar stoji na ležišču premošja in v četr ure pride iz aredišča mesta do rudnika. Tu dela povprečno kakih 600 rudarjev, pozimi kakih 30—40 več, poleti par desetlin manj. Vendar v zadnjih

letih menda število ni padlo pod 560 in se ni dvignilo nad 650, kar bi bilo znak precejšnje stalnosti dela. Mostarski premoševnik so odprli šele proti koncu svetovne vojne. Dnevno se sedaj izkoplje od 600 do 700 ton (60—70 vagonov) rjavega premošja, ki ima kakih 4000 kalorij in torej precej zaostaja za trboveljskim. Ima to prednost, da je blizu morja, in če se vozijo po našem Jadranu s parniki Jadranske ali Dubrovačke plovidbe, se kurijo ti parniki po večini z mostarskim premošjem. Omenjeni družbi naročita vsak mesec iz Mostarja po 300 do 400 vagonov premošja in sta glavni odjemalci tega blaga. Železnica ne ceni našega premošja preveč, vendar se je letos poraba na železnici povečala od 85 na 125 vagonov mesečno. Mostarski premošje uporablja deloma tudi ladje, ki plovejo po naših rekah Savi in Donavi; 60 vagonov ga mesečno potuje na sever za rečno plovidbo. Seveda oskrbuje mostarski rudnik tudi Mostar, in sicer ne samo s kurivom, ampak tudi z lučjo. Rudnik ima namreč zelo močno kalorično električno centralo, ki bi lahko dajala luč skoraj vsem mestom v Hercegovini. Nam se zdi nekoliko nenavadno, če ališimo, da Stolac kljub svojim vodopadom nima električne luči in da je brez nje celo — pristanišče Metković. Če bi se kdaj gradila luka ob izlivu Neretve, je elektrika za vse pristanišče naprave že pripravljena v Mostarju.

Slovencev dela v mostarskem rudniku devet. Plače so iste kakor v vseh državnih premoševnikih. Kot arednješolskega učitelja me je prav posebno zanimala tretja vrsta delavcev s krampom, ki sem jih obiskal pred par dnevi v Nevesinju; to so akademiki, ki kot delavci prošolovci urejajo študentski izvor, da bi pomagali hercegovskemu Krašu do vode. Ker se etvar tiče predvsem dijaštva, bom poročal o njej v Mentorju. I. Dolenec.



Ognjena slika kralja Petra II., posneta na ognjemetni prireditvi Jadranske straže
Foto Pavlovski, Ljubljana

Zakaj ravno »PERION«?

Zato ker je cenejši, boljši in ker je domač izdelak. Z njim brez truda operete Vaše perilo.

»PERION«

ne kvari Vašega perila, ker ne vsebuje škodljivih snovi. SVOJI K SVOJIMI

Bodočnost naših pošt

Iz razgovora z direktorjem g. dr. Ant. Vagajo

Ljubljana, 10. sept.

Poročali smo že, da je bil imenovan za direktorja ljubljanske direkcije pošte in telegrafa g. dr. Anton Vagaja. G. direktor dela že trideset let pri direkciji pošte in telegrafa, saj je takoj po doktorski promociji leta 1908 vstopil v službo kot konceptni praktikant pri poštni direkciji v Trstu, kjer je služboval do prevrata kot komisar odnosno nadkomisar. Ob prevratu je sodeloval pri novo



Poštni ravnatelj dr. Anton Vagaja

ustanavljaljoči se poštni upravi v Ljubljani. V funkciji inspektorja mu je za časa okupacije Koroske bilo poverjeno zastopstvo poštne uprave v Celovcu. Nato je prevzel po zasedbi Prekmurja in odstopa Italijanov od madžarskih in italijanskih uprav pošte, ki so nam zopet pripadle. Zadnjih 10 let je bil kot nadsvetnik tudi pomočnik direktorja in njegov stalni zastopnik vse do sedanjega imenovanja.

G. direktor je bil tako ljubezniv, da je sprejel Vašega poročevalca in mu radevolje odgovoril na vprašanja, ki bodo zanimala tudi našo javnost.

»G. direktor, ali je število poštnega osebja z ozirom na redukcije v zadnjih letih zadošče?«

»Resnica je, da je bilo število poštnega osebja skozi vsa leta zelo počasi odmerjeno. Redukcije so se radi zmanjšane prometa, ki ga je povzročila kriza, dale — čeprav s težavo — preboleti. Pač pa sedaj promet zopet narašča in osebje že skoraj ni več komu svoji nalogi. Prizadeval si bom z vsemi močmi, da pri poštnem ministru izposlujem nastavitve novega osebja. Upam, da bom s predlogom pri ministru v doglednem času uspel, ker računam, da se bodo naši ministri, ki še najbolj poznajo slovenske razmere, zavzeli za to pereče vprašanje.«

Napredovanje rezervnih častnikov

Napredovali so v čin majorja zrakoplovno-tehnični kap. I. razr. Vladimir Tišma, san. kap. I. razr. dr. Zlatko Bežer in san. kap. II. razr. morarice dr. Kamilo Farkaš; v čin kap. II. razr. inž. poročnik Zvonimir Vrkljan in san. poročnik dr. Rudolf Celeda in za nižjega voj. uradnika II. razr. ekon. stroke nižji voj. uradnik III. razr. Vinko Pogacnik; števili od 10. marca 1924 v čin kap. II. razr. peh. poročniki Lovro Žun, Ferdinand Šule in Matija Kovčič ter topniški poročnik Janko Golias; v čin poročnika peh. podporočnika Anton Bernard in Herman Šosberger in int. podporočnik dr. Gilbert Flumiani; števili od 27. maja 1920 v čin poročnika peh. podporočnika Ferdo Grospič in Karel Svetel; števili od 6. septembra 1920 v čin kap. II. razr. topniški poročnik Marijan Josip Majcen; števili od 17. decembra 1927 v čin kap. I. razr. peh. kap. II. razr. Viktor Baudek, Janko Milost, Franjo Linzbauer in dr. Drago Marušič in topniški kap. II. razr. Cvetko Božič ter v čin kap. II. razr. vet. poročnik Slavko Plemelj; števili od 28. junija 1928 v čin kap. II. razr. peh. poročniki Alfred Miler, Blaž Rukavina, Peter Romavh, Ciril Zupan in dr. Mirko Kambič, dalje inž. poročnik Oto Alfeld in san. poročnik dr. Stanko Sielski; števili od 17. decembra 1928 v čin poročnika peh. podporočnik Milan Bedeković; števili od 15. avgusta 1929 v čin kap. II. razr. peh. poročnik Jožef Lampe, topniška poročnika Gustav Boldocik in Emil Švicer ter san. poročnik dr. Anton Levec; števili od 11. aprila 1930 v čin poročnika peh. podporočnik Josip Rihlavi in za nižjega voj. uradnika III. razr. ekon. stroke nižji voj. uradnika IV. razr. Jakob Albahari in Zlatan Adler; števili od 1. decembra 1930 v čin kap. II. razr. san. poročnik dr. Franc Debevc; števili od 17. decembra 1930 v čin kap. I. razr. san. kap. II. razr. dr. Albert Trtnik; v čin poročnika peh. podporočnik Ivan Hlavac, konjeniška podporočnika Matija Lončarič in Božidar Jelič ter inž. podporočniki Joža Zupan, Zvonimir Berkovič in Dražan Petrik; števili od 28. junija 1931 v čin kap. I. razr. peh. kap. II. razr. Anton Kržič, Stanko Lenarčič, Ivo Korendič, Anton Lovšin, Milan Belič, Ludvik Štraus, Ivan Zapečnik, Viktor Lapajnar, Lavoslav Planiček, Josip Žeravica, Josip Kečet, Franjo Kovac, Anton Varga, Dušan Bežič in Lovro Perkovič, dalje topniški kap. II. razr. Pavel Kavčič, Franjo Bolbeher in Albert Brajer ter vet. kap. II. razr. Gustav Vranicki; števili od 31. decembra 1931 v čin poročnika peh. podporočnika Zvonimir Biuk in Viktor Pregelj, dalje konjeniški podporočnik Stefan Etinger in za nižjega voj. uradnika III. razr. ekon. stroke nižji voj. uradnik IV. razr. Anton Tikari; števili od 6. septembra 1932 v čin kap. I. razr. peh. kap. II. razr. Dragotin Janežič, Stanko Lazar, Dražan Strgar, Jože Šile, Franjo Bajt in dr. Ivan Karlovič; topniški kap. II. razr. Mirko Krkovič in Božidar Sokolič; inž. kap. II. razr. Henrik Čopič; san. kap. II. razr. dr. Pavel Vajt in za nižjega voj. uradnika III. razr. ekon. stroke nižji voj. uradnik IV. razr. Luka Orsini; števili od 17. decembra 1932 v čin poročnika peh. podporočniki Viktor Preložnjak, Silvester Breskvar, Bogdan Rašeta, Alfonz Bah in Tomaž Nečko; topn. podporočnik Ladislav Burnik; konjeniški podporočniki Fedor Stričič, Nikolaj Fijan in Juro Marberger; v čin poročnika

»Ali imajo pošte v Sloveniji dovolj zgradb in moremo upati, da tudi v Ljubljani dobimo kako samostojno novo poštno zgradbo?«

»Pošta ima v Sloveniji le malo lastnih zgradb, saj je celo večina državnih pošt v privatnih prostorih. Pogodbene državne pošte so pa izročene postarjem in je poštna uprava pri njih v teh stvareh brez ingerence. Polagoma se tudi namestitev državnih pošt boljša in direkcija skrbi, da se saj kritični primeri rešijo tako, da ostane možnost razvoja prometa in da se obvaruje osebje boleznih ter mu olajša delo. Za Ljubljano se je že razpravljala rešitev, da bi se sedanje poslopje direkcije, znana Virantova hiša, prodala ali zamenjala ter bi na ta način bila omogočena postavitev nove palače poštne direkcije. V poštah bi prišla zlasti kombinacija, da bi se v tem primeru zgradilo poslopje v bližini kolodvora, ker bi bila direkcija in kolodvorska pošta pod isto streho.«

»Ali imamo kaj upanja, da se zboljšajo razmere v medkrajevnem telefonskem prometu, kjer je treba včasih izredno dolgo čakati na zvezo?«

»Ljubljanski direkciji je letošnje leto prineslo zagotovilo, da dobi Bled novo avtomatsko telefonsko centralo s stranskimi priključki na manjše avtomatske postaje v Bohinju, Jesenicah in Lescab. Na Bledu je sicer še nereseno vprašanje namestitve telefonske centrale, vendar bomo tudi za to našli ugodno rešitev. V zvezi z Belgradom je Ljubljana dobila pred kratkim nov telefonski vod iz Ljubljane do Zagreba. Zagrebška direkcija pa je odstopila ljubljanski v uporabo poseben vod iz Zagreba do Belgrada, tako da ima Ljubljana sedaj dve telefonski zvezi z Belgradom, kar se bo gotovo poznalo tudi v medkrajevnem prometu.«

»Ali moremo upati na povečavo ljubljanske avtomatske telefonske centrale in kako so se obnesle nove telefonske pristojbine?«

»Ljubljanska telefonska avtomatska centrala bo gotovo povečana, ker čaka veliko število naročnikov in ker je to tudi v interesu poštne uprave. Nove pristojbine za telefonski promet, ki so stopile v veljavo julija meseca, so zelo ugodno vplivale in močno povečale zanimanje za telefon. V velikem številu so se zlasti prijavili naročniki iz Celja in Maribora, in dežela v splošnem. Vzrok temu je zlasti znižana instalacijska pristojbina, ki se sme plačevati celo v obrokih.«

»Ali moremo upati, da dobimo v Ljubljani še kake nove prav gotovo potrebne telefonske avtomate?«

»Ljubljana je doslej imela samo dva telefonska avtomata in to na glavni pošti in na gl. kolodvoru. Priznati moramo, da sta se oba v finančnem oziru zelo dobro obnesla in da se jih običajno zelo poslužuje. V kratkem bo postavljen nov avtomat na Marijinem trgu. Če pa se bo pokazala potreba, bodo avtomati postavljeni tudi drugje, vendar bo treba za te še izvajati posebne potrebne kredite.«

fregate poročnik korvete Ivan Barič in za nižjega voj. uradnika III. razr. ekon. stroke nižji voj. uradnik IV. razr. Ivan Poženel; števili od 17. decembra 1933 v čin poročnika peh. podporočniki Janez Primožič, Rafael Bato, Josip Landa, Drago Bahrah in Dragotin Smolkovič; topn. podporočnika Ante Flik in Anton Kavac; konjeniški podporočnik Ivo Bogadi; inž. podporočnika Mirko Pesek in Miroslav Kos in za nižjega voj. tehn. uradnika III. razr. ekon. stroke morarice nižji voj. tehn. uradnik IV. razr. Josip Oberstar in števili od 31. decembra 1934 v čin poročnika peh. podporočniki Josip Virnik, Josip Fuks, Andrej Lichtenberger, Milan Rožnič, Jožef Finci, Evgen Miler, Vladimir Zalokar, Vladimir Mančič, Ivan Toplak, Albin Petelin in Vladimir Fajdiga; topn. podporočnik Karlo Hojker; inž. podporočniki Rudolf Degan, Emil Breščak, Josip Flego in Viktor Martinec; sodna podporočnika dr. Vladimir Raizer in dr. Aleksander Miler in za nižjega voj. uradnika III. razr. inž. ekon. stroke nižji voj. uradnik IV. razr. Anton Miklavc.

Kniflic — žima

Glej oglas!

Zoišani kazni za tatvino koles

Ljubljana, 10. sept.

Stiriperesna deteljica kolesarskih tatov je lani od marca do novembra pokradla v Ljubljani nad 30 koles v celotni vrednosti okoli 23.000 Din. Mali kazenski senat je to družbo po daljši obravnavi letos julija obsodil na strožje zaporne kazni. Prvi trije, italijanski državljani, so bili hkratu obsojeni na izgon iz naše države za vedno. Apelacijsko sodišče v Ljubljani pa je na priziv državnega tožilca zaradi prenizke kazni prvo sodbo razveljavila in vsem štirim kolesarskim tatovom znatno zvišalo kazen, in sicer so sedaj obsojeni: 24-letni trgovski pomočnik iz Trsta Anton Klun namesto na 1 leto in 6 mesecev strogega zaporu kar na 3 leta robije. France Novak, 26-letni samski delavec iz Knežaka pri Postojni tudi na 3 leta robije mesto na 2 leti strogega zaporu. Stefan Kristan, 22-letni delavec iz Trsta, prav tako na 3 leta robije, poprej na 1 leto in 8 mesecev strogega zaporu. Trgovce v Hrušici pri Dobrunjah Jože Hlešč na 2 leti strogega zaporu, poprej na 1 leto in 6 mesecev. Apelacijsko sodišče je zvišanje kazni kratko utemeljilo, da so prvi trije delomirni potepuhi, ki se izključno preživljajo s tatvinami in ki so izraziti zločinci, nevarni pravemu redu.

Tudi mali kazenski senat je začel kolesarske tatvine strožje soditi. Tako je bil 24-letni Filip J. stanujoč v Dravljah, obsojen na 7 mesecev strogega zaporu, ker je maja meseca v Ljubljani ukradel Valentinu Kavčiču 1600 Din vredno kolo.

— Motnje v telodu in črevesu, ščipanje, trebanje, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoznost, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo »Frans Josef« grenčico.

Naval na ljubljanske gimnazije

Ljubljana, 10. septembra.

Splošen statistični pregled še več let izkazuje velikanski naval učence na srednje šole, osobito na gimnazije v Ljubljani. Ta naval se ni dosegel svojega vrha ter se število dijaštva od leta do leta množi za več sto. To naraščanje je problem za sebe! Danes naj bi poudarjamo zanimivo dejstvo, da število srednješolcev rapidno narašča, na drugi strani pa že od leta 1931. število učencev osnovnih šol pada in tudi letos je napram lani padlo za 170 učencev. Vse ljubljanske gimnazije letos izkazujejo močan dotok mladine in prva nujnost je, da prične z graditvijo nove gimnazije v bežigradskem okraju. Kakor druga leta, je bil velik dotok dijaštva v prve razrede. Še ni izdelan pregled, iz katerih slojev se rekrutirajo prvošolci, toda lahko trdimo, da prihaja sicer z dežele veliko novih moči, toda ostali sloji, ki se sicer bore z različnimi materialnimi težavami, so odstotno mnogo lažje zastopani, zlasti delavski, uradniški, obrtniški in trgovski, ki jim nudi prilika, da otrokom olajšajo študij na gimnazijah, ker jim ni treba skrbeti za hrano in stan v tolikšni meri kakor pa kmečki sloji.

Vpisovanje na gimnazijah je končano. Zanimivi so sumarni podatki po posameznih gimnazijah. Najmočnejši zavod je pač II. realna gimnazija na Poljanah, kjer so vpisane večjelele deklice, le nekaj dečkov. Na ta zavod se je letos vpisalo 1708, lani 1480 dijakov oziroma dijakov. Samo v I. razred je vpisanih letos 401, lani 290. Dečkov je v I. razredu 58. Na I. realno gimnazijo v Vegovi ulici je letos vpisanih 968, lani 883. V I. razred 210, lani 151. Večjelele dečki. Tretja državna gimnazija izkazuje letos 1061, dočim lani 888 dijakov. Mestni licej je nekoliko nazadoval, to zato, ker je bil prvi razred podržavljen. Ta razred je dodeljen I. realni gimnaziji, ki je kakor ostali zavodi, prenatrpana in bodo zato 3 razredi na liceju, ki pa bodo šolsko-upravno prišli pod oblast direktorja klasične gimnazije dr. Lokarja. Na liceju je letos vpisanih v še obstoječih razredih 607 dijakov, dočim lani 636. Na klasično gimnazijo v Tomanovi ulici je vpisanih nekoliko manj dijakov kot lani, namreč 272, nasprotno lani 291. Na vseh omenjenih gimnazijah je bilo letos vpisanih 5423 dijakov, lani pa 4937, torej za 486 več. Prišteti je k temu še uršulinsko gimnazijo, ki zaznamuje tudi lep obisk.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdg. 8. br. 15.455 od 25. V. 1935.

© Poročilo o otvoritvi letošnjega jesenskega velesejma izpolnjujemo v toliko, da je ministra g. dr. Miha Kreka pri otvoritvi zastopal banski namestnik g. dr. Filip Orel.

© Velika »Javna tombola«, katero priredi mestna občina dne 29. septembra 1935 v prid revni ljubljanski deci, naj dovoli, da naša prestonica vedno prednjači v svoji požrtvovalnosti, kadar gre za naš up, našo mladino. Tombolske srečke so se že začele razprodajati in prepričani smo, da se bodo vsi odzvali in segli po srečkah, saj čaka kupca za Din 2 za »rečko vse polno lepih in praktičnih dobrot«. Mestno poglavstvo v Ljubljani.

© Esperantska razstava. Na velesejmu je v paviljonu F tudi ljubka razstava, ki so jo priredili naši esperantisti, ki živahno delujejo. Med razstavljenimi predmeti so zlasti zanimivi razni lepki v esperantu. Ti lepki dokazujejo, da skoraj ni kraja, ne naroda na svetu, kamor že ne bi bil prodrl esperanto. Tako vidimo zanimiv kitajski plakat, ki v kitajski pisavi vabi na esperantski tečaj. Številni velesejmi v raznih državah izdajajo lepke tudi v esperantskem jeziku. Nekaj takih je tudi na razstavi. Lepa je izbira esperantske literature, revij in časopisov. Razstavljeni so japonski, kitajski in celo mandžurski esperantski mesečniki. Med knjigami opazimo nekaj originalnih esperantskih romanov, nadalje prevode v esperantu, tako Cankarjevega »Hlapca Jerneja«, ki je celo v esperantu pisan v pisavi za slepe. Je to seveda precej velika knjiga, že skoraj cel album, ki ima mesto tiskanih črk na precej debelih listih različne kombinacije luknje. Te slepci otipavajo s prsti in čitajo prav tako hitro kakor mi z zdravimi očmi. Zanimivo so tudi propagandistične znamke v esperantu, katerih je razstavljenih mnogo in številni prospekti raznih držav in znamenitih letovišč. Vsa razstava je kaj zanimiva in poučna in jasno kaže, da se je esperanto po vsem svetu pridobil mnogo prijateljev, ki delajo na veliki ideji sporazuma in prijateljstva z vsemi narodi sveta.

© Zadnji pregled motornih vozil bo dne 18. t. m. ob 8 kot običajno v Ljubljani pri policijski stražnici na Bregu št. 20 (poleg sv. Jakoba mostu) in sicer: a) za vsa motorna vozila, ki iz kakršnega koli vzroka v letu 1935. še niso bila komisijsko pregledana, in b) za motorna vozila, ki služijo za obrtno prevažanje oseb in ki še niso bila pregledana za drugo polletje 1935. Uprava policije poziva prizadete lastnike iz Ljubljane in okoliških okrajev, da v izogib posledice pravočasno pripeljejo k pregledu svoja vozila. Zamudnike bo zadela občutna kazen in se jim bo prepovedalo obratovati z nepregledanim vozilom.

© V strugo Ljubljanice je padel. Včeraj se je igral 11 letni sinko branjevec Avsee Adalbert na Cankarjevem nabrežju malo naprej od Cevljarskega mosta. Bil je najbrž nepreviden, pa mu je pri tem spodrenilo. Skotalil se je po obrežju in padel 6 m globoko ob obrežnem zidu na že betonirano dno korita. Pri padcu si je zlomil desno nogo nad členkom. Ker je ves ležal v blatu, se je sam zvelkel toliko z njega, da je obelzel na betonskem dnu, ki je bilo vsaj malo bolj suho. Kmalu so prišli reševalci s trenskim vozom in lesto ter so ga spravili iz struge. Reševalni avto pa ga je takoj nato odpeljal v bolnišnico.

Kulturni obzornik

Kronika slovenskih mest Letnik II. št. 2

Druga številka drugega letnika ljubljanske magistratne revije je zadnja, ki jo je še uredil pokojni Slavov. Pod njegovim vodstvom se je razvila v bogato revijo, ki ne prinaša samo gradiva iz ljubljanskega arhiva, temveč je razširila svoje delovanje tudi na ostala slovenska mesta. Je to po svoji opremi najrazkošnejša slovenska revija, katere bogastvo je predvsem v ilustracijah, ki ponazarjajo podobo davnih dni. Razumljivo je, da je največ dovozkov posvečenih mestu Ljubljani in njega razvoju, kot središču našega naroda. Tako beremo v tej številki nadaljevanje »Spominov na Suhi bajer v l. 1905-16«, ki jih zanimivo opisuje in komentira dr. Robida, tedaj vojaški zdravnik, ki je spremljal službeno obsojence. Prof. M. Dolenc piše razpravo o »Ljubljanski rokopsni zbirki pravnih obrazcev in prepisov iz 30 letne vojske«, ki je zanimiv in vreden dohodek k slovenski pravni zgodovini. Dr. A. Vodnik je začel priobčevati svojo temeljito arhivalno studijo o kiparju »F. Robbi«. Prof. Š. Škerl nadaljuje razbor »Italijanski predstav v Ljubljani po zgraditvi stanovskega gledališča (1765)«. A. Podbevšek opisuje ustanovitve »Narodnega doma« v Ljubljani, ter V. Dostalovo »Ljubljana v slovenski povesti«. Zanimiv je članek ing. O. Ogrina »Ljubljana pred potresom in po potresu«, kjer kaže na napake, ki jih je ljubljanski mestni odbor zagrešil pri graditvi novih stavb in mestnega načrta. Docent dr. Murko predstavi »Pomen Mestne hranilnice ljubljanske za gospodarski procvit Ljubljane«, dr. Rus se zavzema za staro Ljubljano s ključem »Daimo stari Ljubljani njeno čast in slavo«.

Mariborske vesti:

Glasbena Matica v minulemu letu

Maribor, 10. sept.

Mariborska Glasbena Matica je imela sredi ob 20 v svojih poslovnih prostorih na Aleksandrovi cesti občni zbor, na katerem se je podala zanimiva bilanca o delovanju v minulemu letu. Občni zbor je vodil predsednik dr. Leopold Poljanec, ki je v svojem poročilu opisoval v glavnem napore društva, da bi si pridobilo nazaj one pravice, ki jih je v sporu zbivilim ravnateljem Hladekom-Bohinskiem po krivici izgubilo. Že drugo poslovno leto se mora društvo boriti s tem vprašanjem ter izčrpavati svoje sile, ki bi se lahko izkoristile plodonosne. Tudi v novo poslovno dobo stopa glasbena šola Glasbene Maticе z isto neizvesnostjo, kakor v lanskem. Nova pravila s pravilniki še niso odobrena in zaradi tega je izgubila Matica še državno podporo. Tožbo proti Hladeku je Glasbena Matica dobila, ne more pa denarja izterjati. Zaradi 16.200 Din državne podpore, ki jih je na mesto Glasbene Maticе dobil g. Hladek, je vložena tožba ter je zadeva sedaj pred stolom sedmorice v Zagrebu. Ob zaključku se je zahvalil ministrstvu prosvete, banski upravi in mestni občini za naklonjenost in podpore. Pohvalno je omenjal tudi delo začasnega vodje glasbene šole prof. Ubalda Vrabca, ki mu je občni zbor izrekel iskreno zahvalo. — Pravni zastopnik Glasbene Maticе, odvetnik dr. Skapin, je potem pojasnil pravno plat navedene afere ter izjavil, da bo računal za svoje delo le fiktivne izdatke,

kar je občni zbor z hvalečnostjo sprejel na znanje. Sledila so poročila tajnika Faganelija, blagajnika Petriča (blagajniško stanje je slabše, kakor v lanskem letu), gospodarja Skofiča, arhivarke Rozmanove, vodje koncertnega biroja Setinca (priredil je koncert »Rodine«, letos pa se pogaja z odličnimi praskimi, dunajskimi in ljubljanskimi glasbenimi reprezentanti); za založništvo »Struna« je poročal predsednik, o živahnem delu pevskega odseka Jože Malenšek, o na novo prebujenem orkestru inž. Dev, ki je priporočal, naj bi se posvečala orkestru še večja pažnja ter naj bi se še bolj osamosvojil; o glasbeni šoli, ki je štela 116 gojencev, je podal poročilo predsednik dr. Poljanec. Na predlog revizorjev Stora in Severja se je podelila odboru razrešnica. — Clanarina se je določila za novo sezono ista, kot lani; sprejel se je splošni in šolski proračun; prvi izkazuje pri izdatkih 146.000 Din — 21.500 Din deficita, drugi je tudi približno za isto toliko deficiten. — Z listki so se nato volili člani nove uprave. Predsednik je zopet dr. Leopold Poljanec, v odboru pa so kot zastopniki pevskega zbora: Arnuš Janko, Malenšek Jože, dr. Crnek Franjo, Planinšek Jože; dalje so v odboru Setine Ivan, Petrič Ludvik, Marčun Maks; predstavnik orkestra so: inž. Rane, inž. Sasa Dev, inž. Suškovič Viktor. — Namestniki: Cvetko Ivan, Novak Jaka in dr. Kac Leo; revizorja: Stor Franjo, Sever Ant. Zastopnik staršev v kuratoriju Glasbene šole je Stenovec Franjo.

□ Zgradba nove šole oddana. Včeraj popoldne je bila licitacija za zgradbo novega šolskega poslopja za ljudsko in meščansko šolo v magdalenskem predmestju. Po licitaciji je bila seja občinskega sveta, na kateri so se gradbena dela oddala. Edini ponudnik je konzorcij mariborskih stavbniških inženirjev Stajner & Jelenc-Nahimbeni-Kiffman. Težakša, zidarska, železobetonska in tesarska dela so se oddala konzorciju za 3.957.138 Din. Občinski svet je povelil upravni odbor s podrobno izvedbo vseh vprašanj, ki so v zvezi z zidavo poslopja ter z razpisom ostalih del. Nova zgradba mora biti po pogodbi v 70 dneh pod streho, da se čez zimo osuši in se takoj spomladi, lahko prične ostala dela. V nedeljo bo svečana položitev temeljnega kamna, ki ga bo blagoslovil prevz. knezof. dr. Tomazič. V razpisu je zagotovljeno, da se bodo zaposlili pri novi zgradbi samo domači delavci iz Maribora in bližnje okolice.

□ Gledališki abonenti prejmejo letos 13 dramskih, 7 glasbenih predstav, 1 koncert ter eno celotno operno gostovanje, ki bo zanje prav posebno presenečenje. Pri opernem gostovanju bo vstopnina precej zvišana ter se abonma že zaradi tega priporoča. Abonma se plačuje v 7 zaporednih mesečnih obrokih, ki so izredno nizki, da se lahko vsakdo abonira tudi na boljši sedež. Kdor se ne more vezati na določene dneve, se lahko abonira na blok, ki opravičuje do obiska istega števila predstav, toda ob poljubnih dnevih. Priprave sprejema gledališka blagajna vsak dan od 9 do 13 ter od 15 do 17, ob nedeljah od 10 do 13. Za dosedanje abonente ostanejo lanske mesta rezervirana do sobote, dne 14. t. m. Letošnji zanimiv repertoar bodo popestrila številna gostovanja ljubljanskih režiserjev in igralcev (Milan Skrbinšek, Debevec, Malec, Jan, Povhe in Delak).

□ Rdeči križ na Pobrežju vprizori v Renčljev dvorani v nedeljo, 15. t. m. trojedanko »Poslednji mož«. Po igri prosta zabava.

□ Se dva izleta v Marjino Celje priredi »Putnik« z avtomobilom in sicer v četrtek-petek, dne 26.—27. septembra in v nedeljo-ponedeljek, 30.—31. septembra. Vozna cena 200 Din.

□ Smrt znanega trgovca. V noči na terek je umrl v bolnišnici znani mariborski medicar Karl Gert, lastnik trgovine v Gosposki ulici. Pogreb pokojnika bo v četrtek ob pol 4 na pokopališču v Pobrežju. Naj počiva v miru.

□ Arheologi v Mariboru. Inozemski arheologi pridejo v Maribor v četrtek popoldne. V petek si bodo dopolnje ogledali Pošto, popoldne pa muzej. Odpotujejo v soboto.

□ Sanjalo se mu je, da je okraden — pa je bil zares. V noči na terek je imel uslužbenec Rosenbergove drevnice na Tržaški cesti Simon Golčič čudne sanje. Sanjal je, da mu tatovi krađe obleko. Iz teh sanj ga je prebudil šum in res je videl dve temni postavi, kako sta skočili skozi okno z vso njegovo obleko in raznimi drugimi predmeti. Zagnal je vik in prihitela sta še uslužbenec Selinšek in Kognin. Vsi trije so zasledovali tatove. Onega, ki je nesel v dveh vresah nakradeno blago, so prijeli, njegov tovariš pa

je ušel. Vlomilca so zaprli v stranišče, nato pa poklicali stražnika, kateremu so ga izročili v varstvo. Pri zajetem uzmovcu so dobili sekuro in koso mesa, s katerimi je podkupil psa-čuvaja.

□ Končno likvidirano. Glasbena Matica je bila včeraj obveščena, da je njen spor z bivšim ravnateljem Hladekom končno na pristojnem mestu v prosvetnem ministrstvu rešen in sicer v korist Glasbene Maticе.

□ Na Pobrežju in Teznu — boljša razsvetljava. Občina Pobrežje namerava na Teznu in v Pobrežju ojačiti cestno razsvetljava.

□ K letalski nesreči, o kateri smo včeraj poročali, nam javljajo mariborski jadralci, da ni bila tako nevarna, kakor jo je opisal naš informator. Jadralno letalo se tudi ni čisto razbilo, ampak se je pokvaril samo trup, ki se nabaja v popravilu.

□ Uboj pri nabiranju brusnic. Nad Viheljami so se spoprijeli nabiraleci brusnic. Pri tem je bil napaden Franc Jergač, ki je dobil več vbojstev z nožem in udarec po glavi. Prepekljali so ga v slovenjegraško bolnišnico, kjer je umrl.

Celje

□ Apologetični odsek DMK začel danes zopet z rednimi 14-dnevnimi sestanki. Kako nujno potreben je bil prav ta odsek, je pokazalo vse njegovo dosedanje delovanje. Apologetični odsek je v teku svojega kratkega obstoja zbral lepo število ženske mladine, ki je zapustila šolske klopi in je izpostavljena vsem nevarnostim življenja. Z započetim delom se bo nadaljevalo in za tekočo sezono je pripravljen ciklus predavanj, ki bodo obravnavala v glavnem temo: Kulturno poslanstvo šole in družbi in družini. Sestanki se vrše vsako drugo sredo ob pol 8 uri zvečer v Domu v Samostanski ulici. Prvi sestanek bo danes, na dnevnem redu je predavanje: Naši načrti.

□ Gledališka družina oživljena. Celjanom je gotovo še v živem spominu delovanje Gledališke družine, ki je pred dvema letoma in pol z razpustitvijo Katoliškega prosvetnega društva tudi prenehala delovati. V svojem večletnem delovanju je Gledališka družina KPD zbrala okrog sebe lep kader igralcev. Z oživljenjem KPD stopa v novo življenje tudi Gledališka družina. Da se o delu v bodoči sezoni ratančno pogovorimo, so vabljani vsi bivši člani in članice KPD, da se zanesljivo udeležijo občnega zbora Gledališke družine, ki bo v soboto ob 8 zvečer v garderobi Ljudske posojilnice. Mlade moči, ki imajo veselje do igranja, natiskenje vabljenje.

□ Prijet vlomilec. V Celju je bil aretiran 36letni Matevž T. iz Velikih Lašč, ker je osumljen, da je vlomil v mestno elektrarno Kriminalni organi so opazili, da je Matevž zadnje čase precej razsipaval z denarjem. Osumljen je, da je izvršil vlom v družbi nekega Primorca.

□ Primarij dr. Steinfelser ne ordinira do 3. oktobra.

barv, pa tudi sentimenta — je pa tudi težak. Umetnik ga lahko upodobi v vsej njegovi barvitosti, torej v vsem njegovem objektivnem pojavu (imprezivno), kar pa kaj rado postane in ostane, z ozirom na umetnikovo kvaliteto, le veselo nad podajanjem barvnih fenomenov (vzhod, zahod sonca), ali pa veselo nad eksotiko motiva samega (mornarji, luka). Tu umetnik kopira. Upodobi pa ga umetnik lahko še tako, da ta elementi doživijo, da upodobi njegove najbolj bistvene poteze, da poišče neko notranjo zvezo med zemljo, morjem in ljudmi. Tu umetnik slika s svojo osebnostjo paleto in je produktiven.

V akvarelih spoznamo Marka Rašiča. Njega interesira zemlja ob morju s svojo floro, vse to podaja v kontrastu barv in oblik. Boljši je, kjer reducira barvo (Pečine ob morju). Bruno Vavpotič je zastopan z več motivi iz Raba, v tehniki zelo dober. Prof. Tomič kaže skoraj grafično jasnost v kompoziciji svetle zemlje in temnega morja. Dobre stvari Elza Vučetič-Schmidt je v oljni tehniki boljše in umirjenjše kot v akvarelu.

Mali formati slik Jovanke Strajničeve iz Dubrovnika nam podajajo subjektivno sliko morja in morske krajine sploh v vsej vodnosti barv. Emanuel Vidović (Split) je v svojih »Jutranjih motivih« skoraj brezbarven, a globok. Nikjer kričeh barv in osladnih osvetljev. Zelo dobre stvari. Nekaj impresionističnih motivov razstavlja Santel.

Jasnejše nam stopi pred oči umetniška individualnost Ivana Mirkoviča (Split, 16 olj). Sta v njem dva človeka. Prvi se izživeva v naturalističnih studijih morja, skal in zlasti naravnih pojavov (vihar), kjer podaja te objekte v vsej njihovi realnosti, drugi pa v mirnem, da celo arhaičnem tonu ustvarja večje kompozicije, ki so več kot naturalistične studije (Ribiči pri kosilu, Po ribolovu). Realistično opisanje detajlov odpade, vse je monumentalizirano, elementi kompozicije: zrak, morje, zemlja in ljudje so umno povezani. Ta drugi način je zelo dobro podan.

Nekaj slik in imen manjše pomembnosti bi skoraj ne spadalo na umetnostno razstavo.

Na razstavi arhitekture sodelujejo naši znani arhitekti mlajše generacije. Številno razstavljenih stvari pa je premajhno, da bi se dala ustvariti jasna slika o njihovi umetniški moči. Na isti razstavi je tudi nekaj deloma že znane plastike Pajničeve in Goršeta.

★

Berdjajev o boljšeizmu. — Znani religiozni ruski filozof N. Berdjajev je izdal novo knjigo o boljšeizmu: Resnica in laž komunizma, ki je zdaj izšla v nemškem prevodu v Luzernu (založbi Vita nova) Wahrheit und Lüge des Kommunismus, str. 135). V njej ne razumeva komunizma samo površno kot socialni sistem, temveč se pogloblja v ontološke korenine samega pojava, ki jih najde v načinu, kako ruska duša doživlja socialne ideje zapada. V tem leži ravno kompliciranost in težava razlage komunizma, ker je na eni strani mednarodni pojav, na drugi strani pa čisto ruski. Ruska je namreč mesianistična ideja proletarskega komunizma, izbranega osvobodila in oblikovalca bodočega kraljestva božjega na zemlji. To je že od nekdaj apokaliptično hrepenenje ruske duše, ki se je ob zapadnih naukih sprevrglo v komunizem. Tako vidi Berdjajev v njem veliko resnic, pa eno samo laž: protikrščansko pot v ureditvi tostranskih razmer. Toda ta laž je težja kot vsa druga dejstva. Zato mislec postavlja svojo težnjo po integralnem krščanstvu, ki naj bi napolnilo to novo rusko tvorbo. Za svojo tezo se poslužuje Berdjajev kulturno zgodovinskih dokazov. Filozofsko razlenguje marksistični-leninski svetovni nazir ter kaže na njegove napake, zlasti v razmerju stroja in človeka meče novo luč. Vsekakor so misli tega izredno globokega filozofa uvaževanja vredne, ker gredo globlje v samo bistvo, kot pa smo vajeni sicer pri študijah o komunizmu, ki ostajajo na zunanji površini.

Teolog Fabijani opisuje statistično »Orgle v ljubljanskih cerkvah« (mimogrede tudi v drugih cerkvah — Crngrob) ter naše izdelovalce orgel. To bi bili članki, ki se tičejo stare in nove Ljubljane. — Mariboru je posvečen članek F. Pivka »Začetki aviacije v Mariboru«, ki je izredno zanimiv, dalje pripombe arhitekta Crngroja »K študiju za regulacijo mariborskega Glavnega trga«, dr. Travnarja »Mariborski Ghetto«, o židovskih ostankih v Mariboru, ter Golouhovi podatki o »Primorski emigraciji v Mariboru«, »O mariborskem tednu« in »Ljudski samopomoči v Mariboru«. — Novemu mestu je posvečeno poglavje iz pozabljenih popisov H. Coste v prevodu prof. Koštila ter Janka Jarca rekonstrukcija proslav »Ob 500 letnici Novega mesta leta 1805«. — Celju pa Orožnov opis »Propadlih panog celjske obrti«. Splošnega značaja sta članka »Slovensčina v narečju izgnanih kranjskih židov« (Koštila) ter »Starostna razdelitev prebivalstva« (Pipp). Te članke, ki vsebujejo veliko novega zgodovinskega materiala, zaključuje ljubljanska »kronika« iz let 1922 ter 1935, ki jo dopolnjuje mariborska kronika iz letošnjega leta — obe bogato ilustrirani.

Upajmo, da se bo pod novim urednikom, o katerem želimo, da bi bil izbran iz vrst naših kulturnih delavcev, »Kronika« samo še razvijala in izpopolnjevala po poti, ki jo je nastopila tako posredno. Zda se je že uveljavila in potrdila svoje poslanstvo.

Umetnostni razstavi na velesejmu

Kot vsako leto, tako je tudi letos v okviru velesejma prirejana umetnostna razstava. To pot je posvečena z ozirom na razstavo Jadranske straže, našemu morju. Razstavlja nekaj slovenskih, še več pa hrvatskih, oz. dalmatinskih slikarjev, in sicer v akvarelni in oljni tehniki.

Morje se v likovni umetnosti, predvsem v slikarstvu, veliko upodablja. Je hvaležen objekt, poln

V novo petrolejsko deželo

1. Skozi Rdeče morje.

Veliko potov vodi v Rim, toda v Addis Abebo prideš, posebno v deževni dobi, le po eni poti: skozi majhno francosko kolonijo ob zalivu Aden in z mesta Djibuti. Djibuti, ime, ki ga doslej skoraj še nismo nikoli slišali, leži 1300 milj od Sueza. Z ladjo prispeš v 4 dneh — če gre vse po sreči! — Dvanajst ur je lezla ladja samo po temnomodrih vodah Rdečega morja.

Vsakemu šolarju je znano, da je na Rdečem morju vroče in avgusta meseca sploh ne moreš dihati. Vročina je ko zverina planila na nas, čeprav pravijo, da je od maja do oktobra na Rdečem morju hladna sapica. —

Zunaj nenehoma polzi rdeče obrežje Afrike mimo nas. Ničesar ni, kar bilo bolj žalostno, kot je to kamnito obrežje, ki ga je pekoče sonce vse izsušilo. Tu ne raste ničesar, ne palme ne grmičje. Vidiš le svetilnike in obris kake kamele. Vse je pust in prazno. In vendar so tam zadaj taki važni dogodki! Vrhovi iz rdečastega peščenca nam zastirajo pogled v angleški Sudan; ondodni bombaževci nasadi se preživljajo z vodo, ki priteka iz Nila, ki izvira v jezeru Tsana. Ondi, kjer se vrhovi unikajo obrežju in je ravnina, se začneja Eritreja, brv, po kateri bodo šli Italijani v Abesinijo. Se tam v ospredju je Arabska, je obrežje Azije, kjer so začele po oddihu več deset let delovati politične štrane.

Dvakrat na dan nam sporoči radio vesti v Italiji in Abesiniji. Sporočajo nam, da so se strnila vsa plemena ob Rdečem morju; izprašujejo, ali se bo kdo spoteknil, ko Anglija ni zadovoljna z laškim pohodom v Afriko. Anglija je prešlo stoletje skoraj neomejeno vladala v tem kotu sveta in skoraj da ne more z rokami v naročju gledati, ko si kaka evropska sila skuša tukaj postaviti hišo. Pa si je spet nemogoče misliti, da bodo te modre valove Rdečega morja rezale podmornice, rušilci, križarke. A kdo bi si bil pred nekaj leti sploh mislil,

da bo v Vzhodni Afriki kdaj izbruhnila vojna! Tedaj smo bolj mislili na kako vojno v Vzhodni Aziji.

2. Vrata solza.

Beli parnik zavoji na cesto Bab-el-Mandeb — Vrata solza — solza tistih žrtv z ladij, ki so jih viharji in valovi segnali na koralne pečine in jih raztreščili. Kmalu srečavamo arabske due in parnike vseh narodov in tudi dvoje italijanskih ladij, na katerih se vojaki peljejo domov. Slednjič pa se zabobni nad nami, motorji treh angleških bombnih letal, ki se vračajo iz Londona v Aden. Zagledamo še dvoje vojnih ladij, angleško križarko in laškega rušilca. Rušilec se pelje v italijansko Somalijo, križarka pa plove na otok Perim. Otok Perim, ki je prav tako gol in izžgan ko obrežje Rdečega morja, je tudi ime, ki smo doslej malo govorili o njem, ki bo pa nemara kmalu napolnilo mnogo stolpcev časopisov. Zakaj, tam za to pušča vo se skrivajo težke angleške baterije, ki čuvajo nad cesto Bab-el-Mandeb.

3. Djibuti.

Na isti višini ko Perim se ladja začne ustavljati in kmalu pripluje motorni čoln s francosko zastavo. Pregledovanje potnih listov in carinska nadloga. Francija je dolžna, da dopušča prehod v Abesinijo in kdor ima v potnem listu abesinsko dovoljenje in še francosko propustnico, ga kar spusti dalje. Nato prihajajo arabski barantači, ki prodajajo koralne, somove zobe in arabske preproge. Drugega nimajo, pa se zato nihče ne zanima za take kupčije.

Djibuti je sedež uprave francoske Somalije, ki ima 22.000 kvadr. kilometrov in kakih 70.000 prebivalcev. Deset tisoč teh živi v Djibutiju; to so napol maverski domačini. Evropski del te vasi ima nekaj poslopij, ki stojijo krog stavbe francoskega upraviteljstva, to so: banka, uradništvo časopisa,

bolnišnica, carinarna, pošta, dva hotela in konzulat. Zadaj je vojašnica z domačinskimi vojaki, ki vodijo francoski častniki. Razen tega je važno, da je Djibuti med najbolj vročimi pristanišči sveta, kjer je povprečna vročina 36 stopinj — v senci. Evropeci bivajo tu, le če res morajo in ni ga potnika, ki bi prišel semkaj prostovoljno. Djibuti ima le ta pomen, da je pristanišče Abesinije in zadnja postaja odine abesinske železnice. Pred to železnico je bil Djibuti prav revna ribiška vas.

A nekoč je bila francoska Somalija velikega pomena. Ko se je Francija konec prejšnjega stoletja zasidrala na tem obrežju, je to storila zato, da bi imela pot za zvezo med zalivom ob Adenu in svojimi kolonijami v Zahodni Afriki. A kakor se je zdaj Italija spoteknila ob Anglijo, tako se je tedaj tudi Francija spoteknila ob Anglijo. Nastal je nekakšen prepriček, iz katerega bi se bil brez dvoma razvila angleško-francoska vojna, a je bila Francija toliko previdna in je l. 1899 umaknila roke iz zgornje doline ob Nilu. Ni treba, da bi kaj primerjali, z današnjimi dogodki, vendar se zgodovina ponavlja. Kako se bo ponovila, če Italija ne bo tako previdna, kot je bila Francija l. 1899 — pa ne vemo.

Francoska Somalija pa je odilej izgubila pomen in če bi ne bilo tukaj železnice iz Addis Abebe, bi bil Djibuti le za pristanišče raznih tovornih ladij, ki prevažajo premog v Indokino in na Madagaskar. — V teh dneh pa prejema Djibuti velike dobičke kot vojno dobavišče, saj vozijo tod mimo laske ladje razne priprave. Iz Djibutija izvažajo sadje, zelenjavo — in pitno vodo za italijansko armado. Tudi železniški promet iz Addis Abebe in tjakaj je jako poskočil, tako da je Djibuti prav za prav edina luka, ki zasluži od obeh strank.

Za zdaj vozi vlak se po trikrat na teden iz Djibutija v Addis Abebo. Koliko časa bo sploh še odprt promet za potnike — pa je vprašanje — vsega sveta.



Oče francoske velepolitike, kardinal Richelieu. Včeraj je minilo 350 let, odkar je umrl ta skoraj najvišji francoski državnik.

Stavbarstvo nove Rusije

V teh dneh bodo v Moskvi zborovali sovjetski arhitekti. Doslej se ruska arhitektura še ni mogla izčistiti in so bila vsa nova poslopja več ali manj samo preproste zgradbe brez slehernega umetniškega obličja. A tudi sodobni Rusi si želijo lepih, kulturnih stavb. Stavbeniki so že predložili tozadevne načrte.

Akademik Seltrovski in njegova šola se vnema za arhitekturo antike in renesanse in v Moskvi je že več takih poslopij, ki so zidana po načinu italijanskega mojstra Palladia. V takem poslopiju biva poslaništvo USA.

Druge struja z akademikom Feminom na čelu se zavzema za slog »obnovljenih klasikov«. Razna moskovska šolska poslopja so v tem slogu. — Mnogo arhitektov uporablja najboljše vrste sloga starih klasikov v zvezi z modernim stavbarstvom. Značilno za sovjetsko stavbarstvo je, da zidajo tudi lepe tvornice in druga javna poslopja. Tako je moskovska podzemna železnica krasna umetniška zgradba, ki ima prelepe veže, hodnike, dvorane, perone, vse umetniško opremljeno.

Mogočni načrti za obnovo in razširjenje raznih ruskih mest in zgraja novih mest se ozira na arhitektonske vrednote in tudi vasi nameravajo čim bolj umetniško oplešati.

Drobtine

Združene države v Ameriki imajo 13 milijonov črncev

Iz statistike, ki je bila objavljena v Internacijski reviji, je razvidno, da je v Ameriki združenih državah okrog 13 milijonov črncev. Izmed teh je 5.000.000 milijonov protestantov in 250.000 katolčanov; ostalih 7.750.000 pa ne pripada nikaki Cerkvi.

V katoliških misijonih med zamorci v Združenih državah deluje 300 duhovnikov in 1000 sester. Katoliški zamorci imajo tudi 210 cerkev in 205 šol. Število katoliških zamorskih učencev pa znaša približno 35.092.

Mesta z večjim številom črncev so Njujork z 327.726, Chicago z 233.000, Philadelphia z 219.000 in Washington z 132.068.

3200 milijonarjev

Na Češkoslovaškem je 3200 milijonarjev; izmed teh je 673 takih, ki »zaslužijo« na leto povprečno po 2 in pol milijona čl. kron.

Največja švedska katol. cerkev

V Gothenburgu so začeli zidati novo katoliško cerkev. Gothenburška katoliška cerkev bo največja na Švedskem in bo posvečena sv. Jožetu. Začeno bodo postavili tudi katoliško šolo in nov dom za redovnice sv. Jožeta.

1000 kg težki som

Ujeli so ga v francoski luki Le Gran-du-Rot. Ko nedavno pri nas — ga tudi v teh krajih razkazujejo, da ljudje vidijo strahovito, ljudožrsko zverino.

Leta 1936 kongres urarjev

Drugo leto se bodo na Dunaju zbrali in zborovali urarji iz Švice, Avstrije, Češkoslovaške, Holandske, Švedske, Norveške, Danske, Finske, Italije, Anglije in Nemčije.

Spomenik za gospo Curie

Iz Varšave poročajo, da je gospa državne predsednika Mościckga odkrila spomenik za slavno iznajditelico in znanstvenico Marijo Curie, rojeno Sklodovsko. —

Pogovor v blaznici.

Peter: Poglej, Jože, saj sva vendar že zdavnaj zdrava, na zdravnike se ne moreš zanesti, napravi sama poskušnjo za najino pamet. Kaj imam v roki?

Jože: Nebotičnik!

Peter: Ja, ko si pa pogledal!



»Pazi Mimica, nikar preblizu!«
»Saj pazim, mama, nič mi ne bom naredila!«



Za okroglo mizo v Zenevi radi Abesinije, 1. laški delegat Aloisi, 2. francoski Laval, 3. angleški Eden, 4. sovjetski Litvinov.

V borbi z leopardom

Seedfont je majhna postaja v Južni Afriki. Ondi je uradnik, ki je zaenot postajni načelnik, telegrafist in progovni mojster. Njegova žena upravlja brzojav, njen mož pa nadzira železniško progo. — Nekoč je postajni načelnik odšel na pot, da si ogleda progo. Že nekaj dni je vso okolico strahoval velikanski leopard. Zato se je načelnik oborožil in prežal na zverino.

Medtem je njegova žena sedela pri brzojavnem aparatu. Nenadoma je zaslišala, kako so se vrata, ki jih je bil njen mož le priprl, tiho odprla. Mlada žena se je okrenila — in srce ji je zastalo: velikanski leopard je prišel v sobo! Z repom je udarjal po tleh, godrnjal je in vohal krog sebe. Ko se je obrnil, je zaloputnil vrata.

Mlada žena je planila kvisku in čez mizo in stole splezala na omaro. Tu je čepela v kotu, leopard pa si je mirno ogledoval sobo. Okna so bila zamrežena, vrata zaprta: žena je bila sama z leopardom, ko ujeta v kletki.

Zaman se je ozirala, da bi dobila kako orožje.

Ničesar ni bilo. Slednjič je zagledala veliko steklenico, ki je stala na omari. V njej je bila zveplena kislina. Tedaj je šinila ženi resna misel v glavo. Načrt je bil pač nevaren, saj bi se sama utegnila zastrupiti od smrti s to kislino. Vendar se ni obotavljala.

Pograbila je steklenico in jo na vso moč zalivala na tla, tako da je kislina obrizgnila leoparda. Od bolečin je grozno zatulil in se valjal po tleh. Zveplena kislina mu je prežrla dlako in kožo, puhtelo je iz njega in mlada žena je omedlela.

Medtem se je vrnil njen mož. Leopard je bil mrtev. Ženo je mož rešil, ker je le se malo plinov vdihnila. — Junsko dejanje uradnikove žene se je naglo razširilo po vseh listih in ondodni kraj je bil rešen leopardove nevarnosti.

Dan sv. Štefana na Ogrskem

Sveti kralj Štefan I. je ogrski narodni svetnik. Rojen je bil l. 975, l. 985 je bil krščen in je vladal od l. 997 do 1038. Leta 1001 je bil kronan za kralja. Ustanovil je ogrsko državo in je močno širil krščanstvo. L. 1083 je bil proglašen za svetnika. Letos so njegov praznik bolj slovesno obhajali god sv. Štefana l. 1938, ko bo 900 letnica njegove smrti. Postavili bodo spomenik svetniku v čast in otvorili poseben muzej sv. Štefana. Pravijo, da bodo tedaj tudi prenesli na Ogrsko posmrtno ostanke soproge sv. kralja Štefana, Gizele, ki je zdaj pokopana v Požunu.

Kdo je iznašel kuverto?

Še daleč notri v 19. stoletju so ljudje tako zložili pisemski papir skupaj, da je bilo pismo, ga zleplili s pečatom in na zadnjo stran pisma napisali naslov. Leta 1820 je bilo na Angleškem moderno, da so namesto velikih pol, uporabljali majhne liste. Neki birminghamski trgovec s papirjem, Brewer, je v svoji izložbi razstavil prav majhne pisemske lističe. A če je kdo listič popisal in ga še zložil, je bilo pismo premajčno. Tedaj se je Brewer izmislil ovojnice-kuverte, ki so ljudje kar hlastnili po njih in Brewer jih kar ni mogel sproti izdelovati in je moral močno razširiti svoje podjetje. Nato je šla kuverta po vsem svetu ko blisk — in dandanes — kdo se sploh še spomni, da je kdaj ne bi bilo?

Petdeset let nepretrganega misijonskega delovanja

P. Sandrin iz apostolskega vikarijata Kirin v Mančuriji je nedavno v Hsinkingu med svojimi soprogi, pariškimi znanjimi misijonarji, praznoval svoj 50 letni mašniški jubilej.

Komaj je bil posvečen v mašnika, že je l. 1885 prišel v misijone in od takrat se ni več vrnil v Evropo. Polovico stoletja nepretrganega misijonskega delovanja.

Samo med boksarsko vstajo 1900 je moral bežati s svojim škofom in mnogimi duhovni v Vladivostok, odkoder je šel najprej na Japonsko in potem v Sangaj. Takoj, ko je bila vohra mino, je zopet zavzel svoje mesto. Danes s svojimi 74 leti leti stoji p. Sandrin še vedno na čelu okrožja Sangsengou.

Kuga, kolera, mešanske vojske, roparski vpadi, preganjanja so njegovemu nemirnemu življenju dala pustolovski pomen, toda povzročile so tudi res plodnosno apostolsko delo med tisočimi nepravilniki, med katerimi je na tako različne načine izkazoval svoje evangelijsko milosrdenost.



Zaboj samih obtožb zoper Abesinijo je pripeljal baron Aloisij v Zenevo.

Boj zoper kobilice v Angoli

V Angoli (Afrika) se je boj zoper pogubonosne kobilice izkazal res kot velikopotezen, iz katerega nam naslednje številke kažejo dovolj zgovorno sliko. Samo v provinci Banguela so v štirih mesecih pokončali 208.250 kadi kobilicah jajec, 588.517 kadi malih in 568.876 je doraslih kobilic. Če pomislimo, da bi nastalo iz uničenih jajec 21.658.312.000 kobilic in da dosega število uničenih živali 3.589.953.700, tedaj si pač lahko predstavljamo, kako velikansko delo je bilo izvršeno.

Pokončane kobilice bi požrle dnevno 27.558.896 kilogramov zelenja in škodo, ki bi jo napravile v enem letu, lahko izračunamo in primerjamo z 10.058.997.074 kg požrte zelenjave in drugega. Iz tega lahko spoznamo, kako velike koristi za polja in gozdove je bil ta silni boj zoper strahno nadlogo kobilice.

Nov vatikanski denar

V rimski kraljevski kovnici za denar izdelujejo za 800.000 lir vatikankih novčanic. Ko so bila l. 1930 med vatikansko državo in Italijo pogajanja, so določili, da bo dobil Vatikan v dobi 5 let vsako leto za 1 milijon lir kovancev iz kraljevske kovnice, a nato vsako leto je 20% manj. Letos so prvič nakovali manj vatikanskega denarja. Ta denar ima v Italiji isto veljavo ko državni italijanski.



Vihar s hitrostjo 75 km na uro je strahovito poškodoval darmstadtsko letališče.

Gospodarstvo

Zasedanje davčnega odbora

Te dni se že vrši zasedanje davčnega odbora za pridobitno in sicer za obrtništvo. V informacijo našim čitateljem navajamo, da so člani davčnega odbora: za obrtništvo Rešek Josip in Urbas Miroslav, za trgovstvo Verbič Anton, Fabiani Pavel, Bahovec Ivan in Vidmar Stane, za gostilničarstvo Lavter Josko in Jelenič Jernej ter za industrijo Vidmar Stane in Miklauc Zane.

Kot znano je bila sestava davčnih odborov reformirana z novim finančnim zakonom o proračunskih dvanajstih, tako da sta v njem po dva zastopnika obvezancev pridobitni in dva zastopnika davčnega obseva, predsednik pa je šef dolične uprave. Ker se je ta člen tolmačil neugodno, kakor da je hotela davčna uprava s tem nadoknaditi ono, kar je izgubila z glasovitim členom 7 lanske davčne novele (minimalna pridobitina), je izšlo še pred uveljavitvijo novega finančnega zakona uradno tolmačenje finančnega ministrstva, ki

je izdalo razpis, po katerem mora biti en zastopnik davčne uprave v odborih in eden iz vrst zavzeancev pridobitni. Od davčne uprave Ljubljane je bil kot tak imenovan dolgoletni podpredsednik Zbornice za trgovstvo, obrt in industrijo gosp. Ivan Ogrin, ki je že prej v splošno zadovoljstvo sodeloval v davčnih odborih kot zastopnik zavzeancev pridobitni. S tem je dan dokaz dobre volje davčne uprave, da sodeluje z zavzeanci pridobitne, kar bodo zainteresirani z zadovoljstvom vzeli na znanje.

Letošnje cenitve dohodkov, od katerih bi bilo plačati pridobitno, se gibljejo približno v lanskim mejah, le pri majhnem številu so cenitve dohodkov večje kot lani. Upati je, da bo delo davčnih odborov letos zaključeno znatno prej kot lani, da se bodo lahko tem prej začela dela reklamacijskega odbora.

Zvišanje diskonta v Italiji

Lani meseca novembra je po daljši pavzi Italijanska banka zvišala diskont od 3 na 4 odst. (26. novembra). Spomnimo, da je kljub naraščajočim težkostem bil znižan diskont zopet od 4 na 3,5 odst. Toda pri tem ni moglo ostati dolgo, ker so se razmere na denarnem in kapitalnem trgu temeljito izpremenile, saj so med drugim tečaj državnih papirjev od tedaj znatno padli. Zaradi velikega povečanja obkopa bankovcev v juliju (za 827 milj. lir) je bila Italijanska banka primorana dne 10. avgusta zvišati diskont od 3,5 na 5 odst. Seveda tudi to ni zadostovalo, ker so se izposojila pri banki povečevala dalje. Tako so dne 20. avgusta znatno diskontna izposojila 3.628 (lani 20. avgusta samo 3.212), druga izposojila pa 2.059 milj. lir (lani 1.135 milj.). Obkopi bankovcev pa je bil dne 20. avgusta za skoro 700 milj. lir višji kot lani 20. avgusta in za 350 milj. lir višji kot 20. julija 1935. Letošnje so se zmanjšale tudi vloge publike pri banki za velike vsote. Zato ni prišla nepričakovano vest, da je Italijanska banka večerj ponovno zvišala diskont od 4,5 na 5 odst., torej na nivo, katerega ni bilo že od leta 1933 sem.

V še večji meri pa pojasnjuje zadnji dvig diskonta najnovejši izkaz italijanske banke za 31. avgust. Zlata podlaga se je zmanjšala od 4.901,6 na 4.704,5 milj. lir, torej za skoro 200 milj. lir. Temu zmanjšanju stoji nasproti le majhen dvig valut od 429,95 na 438,1 milj. Pomembno pa je povečanje meničnega portfelja za 322,3 na 3.950,3 milj. lir in predujmov za 70,1 na 2.189,35 milj. lir. Zaradi potrebe ultima je obkopi bankovcev narasel za 386,7 milj. lir preko 4 milijarde na 4.094,2 milj. lir. V zvezi z ultimom je tudi zmanjšanje naložb pri banki na žiru od 400,2 na 377,2 in vlog v tekočem računu od 565,7 na 493,4 milj. lir.

Slovenski industrijci o t. Drag. Hribarju

V torek se je vršila seja industrijskega odbora Zbornice za TOI pod predsedništvom g. ravnatelja Antona Krejčija, ki je razpravljala o aktualnih vprašanjih industrije na zborničnem področju. Med sejo je prispela tužna vest, da je pravkar preminul zaslužni pobornik in organizator nacionalne industrije industrijalec g. Dragotin Hribar, dolgoletni zbornični podpredsednik in predsednik industrijskega odbora ter častni predsednik Zveze industrijev. Predsedujoči g. Anton Krejči je takoj prekinil sejo in se v globoko občutenem komemorativnem govoru s toplimi besedami spominjal velikih pridobitev in uspehov, ki jih je dosegel blagopojnik za naš gospodarski napredek in za industrijske organizacije. Očrtal je neumorno delovanje pokojnika tekom skoro polnih dveh desetletij v zbornici in v njenem industrijskem odseku in poudaril posebno njegovo uspešno prizadevanja za gospodarsko osamosvojitve nacionalne industrije, kjer si je s svojim vztrajnim delom, ki ga je dvignilo iz razmer malega podjetnika do najuglednejšega industrijalca, pridobil neveljavnih zaslug. Industrija na slovenskem ozemlju mu bo ohranila v zahvalo trajen in časten spomin. Vsi navzoči člani industrijskega odbora so stoislo poslali žalni govor predsednika g. Antona Krejčija, ki ga je zaključil s trikratnim slava-vzklikom spominu pokojnika.

Inozemci o Jadranski razstavi

Naš jesenski velesejem z jadransko razstavo je doslej poleg desetleticev naših ljudi obiskalo tudi veliko število inozemcev. Čehov, Poljakov, Avstrijcev in Nemcev. Vsi ti obiskovalci se ne morejo dovolj natruditi lepi razstavi in hvalijo organizacijo, ki je zbrala toliko materiala in ga tako lepo uredila. Oni, ki so videli že slične razstave v inozemstvu, pravijo, da so bile druge razstave mnogo obsejnejše, vendar nikakor ne tako lepo organizirane kot naša. Razstava — tako posebno poudarjajo — je res zaokrožena celota. Splošno mnenje je, da bi bilo škoda ta zbrani material zopet pustiti razvečati, saj je bil zbran s tolikim trudom in žrtvami, tudi materialnimi. Za ves zbrani material je prav za prav zapravljane energije, če bi se porabil samo za ljubljansko razstavo, saj traja razstava komaj 12 dni. Gotovo je, da materiala v takem obsegu in tako lepi razporeditvi ne bomo mogli zbrati skoro gotovo nikoli več.

Zato je pozdraviti misel, ki se je pojavila, da bi se ves ta material porabil za razstave v inozemstvu. Ta razstava naj bi obiskala Češkoslovaško, večja mesta na Poljskem, potem pa bi bila razstavljena še v Avstriji in Nemčiji. To bi bila najboljša propaganda za naš Jadran in za tujski promet na Jadran. Potrebno je le, da se merodajni faktorji zavamejo za to in podprejo tudi materialno akcijo, ki bi to nameravale. Sploh bi bila dožnost tudi bližnjih interesov za tujski promet na Primorju, da bi pomagali vsa stremeljenja, ki bi povečala tujski promet na našem jugu. Tudi ljubljanska razstava je zaslužila poleg moralne primerno gnotno podporo, ki bi bila v vzpodbudo. Vsekakor je sedaj prilika storiti za naš tujski promet veliko in prav bi bilo, da se izražena misel čimprej realizira.

Konkurz je razglašen o imovini Filipa Škorjanca, trgovca z mešanim blagom v Ljubljani, Vidovdanska cesta št. 1. Konkurni sodnik Anton Avece, konkurzni upravitelj Zajo Lojze, zadrudni revizor v Ljubljani. Prvi zbor upnikov odpade. Prijava terjatev do 5. oktobra. Ugotovitveni narok 11. oktobra ob 9.

Ribe na razstavi. Ribe niso samo kruh našega Primorja, ampak si vedno bolj utirajo pot v druge pokrajine naše države. Saj so izredno cenena hrana, ki se da pripraviti okusno na toliko načinov, da jih je kar težko vse navesti. V svrhu propagande čim večjega konzuma morskih rib imamo na razstavi posebno kuhinjo za moreke ribe, v kateri pripravljajo priznan strokovnjak morske ribe na najrazličnejše načine, tako da pride na račun vsak poznavalec dobre jedi.

Kino Jadranske straže na velesejmu odlično dopolnjuje Jadransko razstavo. Filmi zgovorno prikazujejo podmorsko in pomorsko življenje. Potapljača fotografija z ladje spuščajo v morje. V morski globini se mu zbirajo pred kamero najčudovitejša bitja: močni paiki in požrešne bobotnice, neštetice ribice in močni veliki podmorskega sveta, ki jih privablja v bližino fotografirane bleščeča luč. Prelesto cvete morski nagelj in se bliskovito skriva v svojo cevasto hišico. Prilikavi rak uživa gostoljubje velikanske školice, drugi zopet vlačijo svoja mehkega, občutljivega zadka za seboj celo morsko gobo, da se čisti pred številnimi sovražniki. Ljubki vasaletci so morski konjčki. S svojim gibkim repkom se usidrajo zdi na izborni maskiranem pajku, zdaj zopet v gozdu cvetočih nageljev, ki se ob prihodu malega vasaletca hipoma pokrijejo. Iz čudovitega sveta morskih globin te povede film med minosonco in podmornice naše vojne mornarice, med torpedovke, na križarke »Dalmacije« in med vsa podrobnost dela na njenem krovu, med bliskovito po morski gladini drseče borbeno čolno, pa med hidroavione. Dobro je prikazan lov na sardine in sardele. — Spored kina Jadranske straže na velesejmu je izredno pester in zaslužni, da si ga vsak ogleda.

Borza

Dne 10. septembra.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Bruslja, Curiha in Trsta, narasla sta London in Praga, dočim so popustili tečaji Amsterdam, Newyorka in Pariza.

V zasebnem kliringu je avstrijski siling na ljubljanski borzi ostal neizpremenjen na 8,50—8,60, na zagrebški pa se je nekoliko učvrstil na 8,475—8,575, v Beogradu pa na 8,4586—8,5586. Grški boni so nadalje narasli radi sklenitve nove trgovske pogodbe v Zagrebu na 35,03—35,73, v Beogradu pa na 34,15—34,85. Angleški funt je v Zagrebu popustil na 232,31—233,91, v Beogradu pa na 232,45—234,05. Španska pezeta je v Zagrebu notirala 5,61—5,71, v Beogradu pa 5,70—5,80.

Ljubljana, Amsterdam 2958,15—2972,75, Berlin 1756,08—1769,95, Bruselj 735,26—740,32, Curih 1424,22—1431,29, London 215,59—217,65, Newyork 4343,94—4380,25, Pariz 288,61—290,05, Praga 181,05—182,16, Trst 356,45—359,54.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 933.176 Din.

Curih, Beograd 7, Pariz 20,265, Newyork 307,5, Bruselj 51,80, Milan 25,075, Madrid 41,975, Amsterdam 207,55, Berlin 123,70, Dunaj 57,40, Stockholm 78,35, Oslo 76,35, Kopenhagen 67,85, Praga 12,72, Varšava 57,95, Atene 2,60, Carigrad 2,47, Bukarešta 2,50, Helsinkij 6,99, Buenos-Aires 0,8225.

Vrednostni papirji

Ljubljana, 7% inv. pos. 80—82, agrarji 45—40, vojna škoda promptna 367—371, begl. obveznice 64—65, 8% Bler. pos. 80—82, 7% Bler. pos. 71—73, 7% pos. Drž. hip. banke 74—75, 7% stab. pos. 78—80.

Zagreb, Drž. papirji, 7% invest. pos. 80—81, vojna škoda promptna 369—370, 9. 368—370, 10. 11. 12. 370 bl. begl. obv. 64—64,50, 8% Bler. pos. 81,50—82,50 (81,50), 7% Bler. pos. 72—73 (72,50), 7% pos. Drž. hip. banke 78 bl., 7% stab. pos. 80—81. — Delnice Trboveljske 95 den., Isis 40 bl.

Beograd, Državni papirji, 7% inv. pos. 82,50—83 (83), vojna škoda promptna 370—370,50 (370), 10. 370 bl., begl. obv. 66,75—67 (67), 7% Bler. pos. 72,50—73,50, 7% pos. Drž. hip. banke 75—77. — Delnice Narodna banka 5880—6000, Priv. agrarna banka 230—231 (230, 231).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpr. Tendence neizpr. Promet srednji.

Sombor. Koruza bč. in srem promptna 89—90. — Moka bč. št. 8 97,50—102,50. Vse ostalo neizpr. Tendence vzdržna, Promet 51 in pol vag.

Budimpešta. Tendence slaba, Promet sreden. Pšenica: marec 16,10—16,02; 15,91, zaklj. 15,91—15,92; oktober 15,36—15,27—15,21, zaklj. 15,20—15,21; Rž: marec 14,18, zaklj. 14,12—14,14; oktober 14,00, 13,97, zaklj. 13,96—13,97; Koruza: maj 14,90, 15,02, zaklj. 15,02—15,04; september 15,00—15,05, zaklj. 15,02—15,04.

Chicago. Pšenica: maj 95, september 91,25, december 93,375 Koruza maj 57,625, december 55,875. Oves: maj 29, december 26,5. Rž: september 41,125, december 43,75.

Winnipeg. Pšenica: oktober 88,25, december 88,75.

Živina

Mariborsko sejmsko poročilo dne 10. septem. Na današnji živinski sejem je bilo pripeljanih 13 konj, 16 bikov, 172 volov, 415 krav in 12 telet, skupaj 628. Cene so bile sledeče: debeli volji kg žive teže 3—3,50, poldebili 2—2,75, plemenski 2—3, bikji za klanje 2—2,50, klavne krave debele 2—2,50, plemenske krave 1,25—1,75, krave za klobasarje 1—1,25, molzne krave 2—2,50, breje krave 2—2,50, mlada živina 2,25—3,25, teleta 2,50—3,50 Din. Prodanih je bilo 372 krav. Mesne cene so bile sledeče: volovsko meso I. vrste 8—10, II. vrste 6—8, meso od bikov, krav in telet 4—6, telečje I. vrste 8—10, II. vrste 4—6, svinjsko meso sveže 8—14 Din.

Spot

Slovenci na drž. strelskih tekmah

Belgrad, 6. septembra.

Te dni, in sicer od 6. do 14. t. m., se vrše v Beogradu velike strelske tekmice za prvenstvo Jugoslavije. Strelski sport je najbolj razvit v južnih delih naše države. Širša slovenska javnost pa je gotovo bolj malo poučena o razvoju tega sporta med Slovenci. Navzlic temu obstoja v naši banovini nad sto strelskih dručin z več tisoč člani. Mem temi je tudi nekoliko strelcev, ki zadnja leta uspešno tekmujejo z najboljšimi strelci države. Tu omenjam posebno strelce iz Maribora in okolice, pa tudi Ljubljana ne zaostaja mnogo.

Danes ob 11 dopoldne se je vršila na strelišču belgrajske strelske družine, ki se nahaja v bližini Topčidera, svečana otvoritvena streljanja ob navzočnosti poslanca Nj. Vel. kralja polkovnika Selakovića in odposlanca ministra vojske in mornarice g. generala Ristića. Po lepem nacionalno-patriotičnem govoru predsednika Zveze strelskih dručin Jugoslavije g. Rybarja je pričelo streljanje na spominsko tarčo.

Ob 2 popoldne je pričelo tekmovalje na tarčo »Cetinje«, ali takozvano splošno tarčo, za prehodni pokal angleške trdnice Imperial. Ta pokal brani lanki zmagovalec kapetan Zivota Mitrović iz Kragujevca. Po današnjih rezultatih vodijo za enkrat trije člani Mariborske strelske družine in vzbujajo vsled tega splošno pozornost. Obenem pa moram pripomniti, da so ti, sicer šele začasni uspehi vredni tem večjega vpoštevanja, kajti naši strelci so se utrujeni od naporega potovanja, medtem ko so domačini spočiti in so do zadnjega dne trenirali na lastnem terenu.

Zato upamo, da se bodo naši strelci dobro plačirali na takozvani zmagovalni tarči, na kateri dobi zmagovalec naslov državnega prvaka in pa darilo Nj. Vel. kralja, t. j. krasno pištolo-browning in pa 1000 nabojev za puško kal. 7 mm.

Tekmovalje se jutri nadaljuje in se zaključuje 13. t. m. Tudi se niso prispeli vsi strelci. Pričakujejo, da pridejo jutri ali v nedeljo ljubljanci in zagrebčani. O tekmah še poročamo.

Belgrad, 8. sept.

Danes je tretji dan tekem za državno prvenstvo v streljanju. Čeravno so tekme šele v začetku štadija, se nam zdi, da se bomo rimo že celo večnost, kajti tekmovalje je precej naporno in vročina, ki je doma nismo vajeni, nas malo ubija. Glavna borba se vrši še vedno na tarči »Cetinje« ali tako

Jugoslovanski lahkoatletski rekordi v letu 1934

Lahka atletika pri nas lepo napreduje in skoraj ne mine večji miting, da ne bi bil postavljen kak nov državni rekord. Tako se je zgodilo tudi na zadnjem mitingu posejencev za prvenstvo države, ki se je vršil v Ljubljani. Da bodo naši čitatelji lažje zasledovali napredek te lepe telesno-vzgojne panoge, navajamo liste rekordov v letu 1934.

Tek: 100 m: 10,7 Bauer J. PSK 1934; 200 m: 22,4 Jamnikelj B. Hašk 1932; 400 m: 50,8 Jamnikelj B. Hašk 1932; 800 m: 1:59,2 Tučan F. Hašk 1932; 1500 m: 4:11,0 Tučan F. Hašk 1932; 5000 m: 15:45,0 Krevs I. ASK Primorje 1933; 10.000 m: 33:44,0 Bručan J. SK Ilirija 1934; 1 ura: 16860,50 m Šporn S. SK Ilirija 1932. — Stafete: 4x100 m: 44,2 Novakovič, Skok, Mioković, Buratović (repr. Jugoslavije 1931); 44,2 Kovarič, Buratović, Stvanović, Bauer (repr. Jugoslavije 1934); 4x200 m: 1:35,4 Slamič, Kovarič, Perović, Skok (ASK Primorje 1932); 4x400 m: 3:30,2 Madjarevič, Stvanović, Banšćak, Nikhazy (repr. Jugoslavije 1934); 100+200+300+400: 2:06,6 Valtrič, Jamnikelj, Perpar, Močan (repr. Jugoslavije 1928); 100+200+400+800: 3:29,2 Tučan, Jamnikelj, Neferović, Cvijetič (Hašk 1932); 200+200+400+800: 3:47,2 Zoraga, Putinja, Perović, Skok (ASK Primorje 1932). — Tek čez zapreke: 110 m, 15,0 dr. Buratović I. (Concordia 1934); 400 m, 57,6 Stvanović D. (Jugoslavija 1934). — Boja: 2000 m, 9:31,6 Dobrin M. (Hašk 1924); 3000 m, 14:46,1 Dobrin M. (ASK 1925). — Skoki: v višino z zaletom 183 cm dr. Buratović (Concordia 1931); v višino brez zaleta 142 cm dr. Buratović (Concordia 1933); v daljino z zaletom 698 cm dr. Buratović (Concordia 1934); v daljino brez zaleta 304 cm Spahič (SSK Sarajevo 1921). — Trosek: 1380 cm Mioković (BSK 1931). S palice: 355 cm dr. Buratović (Concordia 1934). Meti: krogla z boljšo roko 1473 cm Kovarič (Concordia 1934), krogla z obena rokama 2572 cm dr. Narančič (Concordia 1933); disk z boljšo roko 4452 cm dr. Narančič (Concordia 1934); disk z obena rokama 7709 cm dr. Narančič (Concordia 1933); disk helenski stil 3796 cm Kleut (Jugosl. 1934); kopje z boljšo roko 5843 cm Messner (Hašk 1933); kopje z obena rokama 8913 cm Marjan Z. (Zašk 1934); klavido 4890 Golč (Hašk 1932), Stepičnik M. (Ilirija 1934); petboj 3115,965 Banšćak (PSK 1934); desetboj 6715,46 toč. dr. Buratović (Concordia 1934).

Sportna revija „Gorenjca“

Na igrišču Gorenjca (Jesenice) so se v soboto popoldne pričeli nastopi klubovih odsekov, ki so se nadaljevali v nedeljo popoldne. V nedeljo popoldne je krenil pester spreved fantov, deklet in naraščajnikov, narodnih noš s fanti na okrašenih kolesih na čelu k sv. maši, ki se je darovala za umrle žlane. V sprevedu je igrala godba KPD. Rezultati: Nogomet SK Rateč (jun.): Gorenjec (jun.) 0 : 6; rezervi SK Kovinar (Jes.): Gorenjec 5 : 1.

Hazena ob 9 zvečer Jadran Ljubljana : Gorenjec 10 : 6. Pri tej tekmi Gorenjec ni nastopil kompleten.

Nedelja: lahka atletika ob sodelovanju Ilirije, Korotana Ljubljana in Kovinarja Gorenjca (Jesenice).

Tek 100 m L. Natlačen (G) 11,8 sek, Soklič (G), Zgajnar, Kor.

Krogla Jeglič (I) 12,28 m, Zvan (G) 10,49, Klinar (G).

Tek 3000 m Jamar V. (J) 10,13,4 sek, Dolinšek 10,27,6, Kor. Benedičič (Kov.).

Dekleta: 60 m Torkar S. 9,6 sek.; 100 m Smolej E. 14,2 sek. Startale so samo članice Gorenjca.

Skok v daljavo: seniorji Natlačen 5,77 m, Klinar J. (G) 5,48 m, Ančič (Kor) 5,10 m.

Disk: Jeglič (J) 34,14 m, Zvan (G) 29,20 m. Tek na 400 m: Klinar (G) 55,5 sek., Jamar (J) 59,6.

Juniorji 200 m: Meceli L. (G) 38,4 sek. Sledila je glavna nogom. tekma med B moštvo Ilirije in Gorenjem. Rezultat, katerega so z dvema enajst metrovkama postavili Ilirijani sebi v korist je 7 : 2 (5 : 0). Rezultat sam ne odgo-

zvani splošni tarči, na kateri se serije strelcov lahko poljubno ponavljajo, za končno oceno pa šteje le ena najboljša serija iz ležečega položaja in dve najboljši katerega drugega, n. pr. klečečega ali stoječega. Včeraj so na tej tarči prevzeli vodstvo Kragujevčani, za njimi sledijo Mariborčani in nato šele pridejo Belgrajčani, ki sicer zelo veliko streljajo, a brez uspeha. Najbrž jim je zelo nerodno, ker se na lastnem terenu vsaj eden izmed njih ne more vrniti med prve.

Dosedanji rezultati pa še vedno niso definitivni, ker se tekom prihodnjih lahko še mnogo izpremenijo.

Razporedenje na strelišču je različno. Nekateri strelci so dobre volje, ker jim je bila sreča mila in so imeli lepe uspehe, drugi se pa zopet drže klavirno, ker jim je v kakšni dobri seriji odšel en strel bogve kam, samo ne v tarčo. Tako se je n. pr. tudi našemu najboljšemu strelcu pripetila smola, da se mu je pokvarila puška in mora sedaj žalostnim sream gledati, kako mu drugi ubijajo pred nosom. Upamo pa, da bo jutri že zopet lahko tekmoval.

Poleg tarče »Cetinje« se je vršilo danes tudi hitro streljanje, t. j. 10 strelcev v eni minuti. Tu je dosegel Kragujevčan Nemanja Marković rezultat 76 krogov, s katerim bo ostal najbrž na prvem mestu te kategorije.

Medtem, ko se bo tekmovalje na splošni tarči nadaljevalo, prične jutri tekmovalje na tako zvani »Zmagovalni tarči« za naslov državnega prvaka. Tu se bo borilo med seboj le majše število strelcev, ki obvladajo vse tri položaje v isti meri. Vsakdo od njih mora oddati po 40 strelcev iz vsakega stava, skupaj 120 strelcev. Ponavljanje ni dovoljeno. V koliko se na dan enkrat presoditi, so favoriti za ta naslov Nemanja Marković in Dragutin Milovanović iz Kragujevca, Ivan Marković, odvetnik iz Čuprije, industrijalec Blagoje Jocić iz Beograda in prof. Costnik Pero iz Maribora, večinoma bivši prvaki razen Markovića in Jocića.

Udeležencev je še vedno malo, mnogo manj kot je bilo pričakovati, čeravno so vozne olajšave zelo ugodne. Med drugimi strelci so danes prispeli tudi strelci iz Novoga mesta, dočim še vedno pogrešajo Ljubljance, Zagrebčane in Novosadčane.

varja poteku igre, kajti mestoma je moštvo Gorenjca preneslo vso borbo na Ilirijansko polovico igrišča. Tekma je potekla popolnoma fair. S temi rezultati se je ASK Gorenjec predstavil jeseniškemu občinstvu ter pokazal sadove dveletnega trniga dela.

I. nacionalni tenis turnir za prvenstvo Celja in Savinjske doline

se je vršil v dneh 6., 7. in 8. septembra t. l. v Celju. Vsed deževnega vremena se je moral turnir odigrati na igriščih g. inž. Rakuscha pri evangelijski cerkvi.

Rezultati so bili v semifinalnih in finalnih sledeči:

Gospodje posamezno: Mitič-Holzinger 6:3, 6:3; Leyrer-Toplak 6:2, 4:6, 9:7; Fridrich-Albanze 6:4, 6:2, Cikoš-Mogin 6:4, 6:2.

Semifinale: Mitič-Leyrer 6:4, WO; Cikoš-Fridrich 6:6, 7:5, 6:4.

Finale: Mitič-Cikoš 6:4, 3:6, vsled teme pa se je igra prekinila ter je Cikoš predal g. Mitiču ostali set in s tem prvenstvo.

Polfinalna dam: Sernece-Westen Ilse 6:3, 6:2; Voglar-Westen Liselot 6:1, 6:1.

Finale: Sernece-Voglar 6:4, 6:2.

Prvak kategorije B je postal g. Gogala z zmago nad Senekovičem 6:2 in 6:4.

Duble gospodov: Fridrich-Toplak proti Cikoš-Leyrer 6:4, 6:2; Mitič-Mogin proti Senekovič-Albanze 6:2, 6:3.

Finale: Mitič-Mogin proti Fridrich-Toplak 6:2, 6:1.

Mixed Duble: Mitič-Sernece proti Babič-Toplak 6:1, 6:4; Voglar-Cikoš proti Westen Liselot 6:3, 3:6, 6:1; finale Sernece-Mitič proti Voglar-Cikoš 6:4, 6:1.

Pri tem turnirju so se najbolj izkazali gđ. Serneceva ter g. Voglar iz Maribora, g. Toplak iz Celja in g. Mitič, Cikoš in Fridrich. V nedeljo zvečer je bil pri Stegu družabni večer, kjer so vsi prvaki prejeli krasna darila.

ALI STE ŽE POZABILI

Se par dni je do nočne nogometne tekme med uslužbenici cestne železnice proti dohodarstvenim uslužbencem. Zanimanje za to prireditve postaja od dne do dne živahnejše, saj je iz vseh znamenj sklepali, da bo zaveda sila resna. Moštvo uslužbencev cestne železnice pridno trenira in vedno bolj se glase glasovi, da proti 14. t. m. dohodarstvenim uslužbencem prvi poraz. Toda le-ti so odločeni ohraniti svojo reportacijo ter so pripravili na hudo bitko, vendar pa se prvi kakor drugi zavedajo, da je treba priboriti zmago samo z lepo igro, ki edina nudi sportni užitek. V tem pričakovanju ne zamudite prilike ter si nabavite vstopnice v predprodaji.

SK. Sloven, boks sekcija: V sredo ob 19 se pričnejo zopet treninji v telovadnici na Ljudini. Treninje bo vodil črnce Kid Curney, profesionalni boksaar. Treninje so važni, ker bo 22 t. m. nastop. Vabljeni so tudi novinci, prijavljani Dun 10.— članarina Din 5.— na mesec.

Olimpijski Sport Her. 9 za mesec september 1935 je ravnokar izšel z zelo bogato vsebino. Zanimiv in nad vse p

S „Princeso Olgo“ v Sv. deželo

Jerusalem, 1. sept. 1935.

Potovanje v Sv. deželo ni danes nič izrednega. Pot od Trsta do Aleksandrije ali Jafe in dalje do Jeruzalema je bila v slovenskih knjigah in časopisih že večkrat opisana in nov potopis bi ne mogel nuditi nič novega in zanimivega.

Zato ne bom popisoval pota, ki sem ga v dneh od 23. do 27. avgusta napravil po Sredozemskem morju od Trsta do Haife. Le rad bi opozoril tiste, ki si žele potovati, na parnik, ki me je iz Trsta ponesel v Sv. deželo. Ta parnik je »Princesa Olga«, krščen šele 23. maja t. l. Pri nas je skoro nepoznan, a vendar utegne časoma postati poleg »Kraljice Marije« eden najvažnejših turističnih parnikov za Dalmacijo, Grčijo in Egipet, gotovo pa najprikladnejši romarski parnik za vse, ki bodo iz Srednje Evrope potovali v Palestino. Dobro ga poznajo Angleži, Nemci, Avstrijci in Egipčani; ne bilo bi prav, če bi ga ne poznali tudi Jugoslovani, saj je last Jugoslovanskega Lloydja in nam nudi ne samo najprijetnejšo, marveč tudi najcenejšo zvezo med našo domovino in Palestino.

»Princesa Olga« po tonah sicer nekoliko zastaja za »Kraljico Marijo«, a jo dosega po lepih, udobnih prostorih. Po čistoči, ki vlada na njej, jo morda celo presega; tako vsaj so mi pripovedovali uslužbenci, ki so bili prej na »Kraljici Mariji« in jih je družba sedaj premestila na »Princeso Olgo«. Potniku nudi vse udobnosti modernih razkošnih parnikov. V kabini imaš tekočo vodo, poleg kabine, če želiš in nekoliko doplačaš, lastno kopalnico, moraš pa ita tudi na krov in se tam skopati ali pokazati svoje plavalške zmožnosti v zato pripravljenem bazenu, nato pa se solnčiti na odprtem krovu. Najprijetnejše pač dene čistoča, ki vlada na parniku, ne samo v kabinah, ampak tudi na hodnikih, stopnicah, na krovu in drugod.

Voznja po njem je jako mirna. Prvotno je bil namreč angleška last in je bil zgrajen za težke prekoceane vožnje v Južno Afriko; zato pač z lahkoto kljubuje valovom Sredozemskega morja, ki samo tam okoli Krete nekoliko silneje pritiskajo v njegove boke.

Med uslužbenci je kakih 20 Slovencev. Najvplivnejši je »gospod Janko«, šef salona, ki ima vrhovno nadzorstvo nad kuhinjo in obednico. Njegova glavna skrb je, da so vsi potniki zadovoljni, in v čast mu bode povedano, da ima v tem pogledu zelo srečno roko. Doma je iz Zagorja, a njegova družina stanuje sedaj na Bledu. Tudi obe soprogi, ki sta na parniku, sta Slovenki, ena iz Radovljice, druga iz Gostuše.

Ker govorim o Slovincih na parniku, naj še nekaj omenim. »Princesa Olga« ima svoj salonski jazz-orkester, ki ga to poletje sestavlja 5 slovenskih akademikov, samih ljubljancev; vodja orkestra je stud. phil. Drago Zajc iz Šiške. Trikrat dnevno nastopajo, zjutraj in popoldne s koncertno, po večerji pa s plesno glasbo. Z doma so že od konca maja in ostanejo na parniku toliko časa, dokler jih akademike dolžnosti ne bodo prisilile, da menajo glasbene instrumente & knjigami. Hvale vredna je podjetnost teh mladih fantov, ki si hočejo med počitnicami z glasbo toliko prikuhati, da bodo

mogli doma zopet dva semestra brezskrbno dihati, plačati pri vpisu na univerzo take in si nabaviti skripta. S prikupljivim nastopom, še bolj pa z lepimi komadi, ki jih nudijo, zbuja med potniki veliko pozornost in so deležni splošnih simpatij. Veliko so mi v odmorih pripovedovali o zanimivih doživljajih na pomorskih vožnjah. Tudi v Jeruzalem so že poromali, ko se je parnik za en dan ustavil v Haifi. Kazali so mi odpustke, ki jih hranijo za svoje matere in druge domače kot spomin na sv. kraje.

Parnik »Princesa Olga« vozi po stalno začrtani poti. Vsakih 14 dni prevozi progo Trst—Split—Dubrovnik—Pirej—Aleksandrija—Haifa in nazaj. Pri tem se v vsakem izmed omenjenih mest ustavi toliko časa, da morejo potniki izstopiti in si ga ogledati. Zato je znan predvsem kot turistiški parnik, 6 dni se vozi do Aleksandrije; med potjo si obiskal Split, Dubrovnik, Pirej, Atene, V Aleksandriji izstopiš z egiptovskim in palestinskim vizumom, si v 14 dneh ogledaš natančneje Egipt in Palestino, nato zopet vstopiš v Haifo in si v naslednjih 6 dneh v Trstu.

Ko sem se 23. avgusta vkrcal v Trstu, sem bil prepričan, da najdem na parniku kakega potnika, ki potuje kot romar v sv. kraje, da si biva delala družbo. Toda zmotil sem se. Med 150 potniki, ki so vstopili v Trstu, je bilo le par katoličanov, a še od teh nihče namenjen v Sv. deželo, vse drugo so bili Judje in muslimani. Judje so bili večinoma iz Nemčije, ki zadnji čas v obilnem številu prihajajo v Palestino in si tu ustanavljajo novo ekstenzijo. Muslimani so pa bili iz Egipta in so se vračali iz evropskih letovišč in zdravilišč zopet v svojo vročo domovino. Samo dva sopotnika sta se zanimala, če bo v nedeljo na parniku sv. maša: mlada tržaška Slovenka, ki je izstopila v Pireju in odšla na Kreta, nakupovat za svojega gospodarja-trgovca kolonialno blago, pa aleksandrijski juvelir, po rodu Slovenec, ki je bil po trgovskih poslih v Franciji in Švici, nazadnje se je po hladil še nekaj časa v naši Rogoski Slatini. Žal na parniku ni kapele in sem mogel med potjo maševati samo dvakrat, t. j. v Splitu in v Aleksandriji, kjer se je parnik zjutraj ustavil.

Ker je gotovo, da se bo s »Princeso Olgo« vozilo vedno več jugoslovanskih domačinov-katoličanov, je nujno potrebno, da parnik dobi čimprej kapelo, kakor je že na »Kraljici Mariji« in kakor jo ima n. pr. vsak italijanski parnik. Težko mi je bilo, ko so mi mladi Dalmatinci-pomorščaki tožili, da že mesece in mesece niso bili ob nedeljah pri sv. maši in da jim ni mogoče opraviti sv. zakramentov. »Gospod Janko«, ki tudi sam težko obžuti ta nedostatek, mi je zaupal, da bodo parnik pozimi nekoliko preuredili in pri tej priliki skušali dobiti tudi prostor za kapelo.

Upamo, da bo Jugoslovanski Lloyd upošteval ne samo želje duhovnikov, ki bodo potovali na njem, ampak tudi drugih potnikov, zlasti onih, ki bodo na njem romali v Sv. deželo. Šele, ko bo na parniku možnost maševati in se udeležiti sv. maše, ga bodo radi uporabljale palestinske romarske skupine.

Dr. A. Snoj.

Strelica Skorpiona z rdečim Antaresom. Na vzhodu se dviga četverkot Pegaza ter ozvezdje Andromede. Pod njima vzhajata Ovan in Rib. V poznejših večernih urah se pokažejo Gostosevi in ostale zvezde Bika, ki nam naznanjajo prihod mrzlih letnih časov.

Merkur je sedaj v naših krajih neviden. Venera se bo v začetku meseca preselila na jutranjo nebo, kjer bo v drugi polovici meseca svetila kot Danica. Jupitra in Marta le s težavo zapazimo na večerni strani neba, takoj po zahodu Sonca. Pač pa je prišel do veljave planet Saturn, ki ga vidimo v tem mesecu celo noč. Giblje se v ozvezdju Vodnarja, vzhodno od Strelice, zato je bolj nizko nad obnebikom.

Dne 4. septembra sreča Luna Jupitra in Marta, 12. se sestaneta s Saturnom in 25. z Venero kot Danico. 23. septembra, malo pred polnočjo, prekoraci središče Sonca nebesni polutnik. Tedaj je jesensko enakonočje in začetek astronomske jeseni.

★

Poizvedovanja

Najdena je bila ročna torbica z vsebino: vale-sajmaka legitimacija, mala vsota denarja in drugo. Dobi se Jozilčeva 10/15.

RAZ PIS

Upravni odbor državne meščanske šole v Mostah-Ljubljana, srez Ljubljana-okolica razpisuje eno stalno mesto šolskega sluga z nastopom 1. oktobra t. l. Sprejemni pogoji so razvidni z občinske oglasne deske. Prosilci naj vložijo pravilno opremljene prošnje najkasneje do 20. septembra t. l. občini Moste, kjer se dobe tudi vsa pojasnila. — Moste, 10. septembra 1935. — Upravni odbor drž. meščanske šole v Mostah.

Praga

tovorne avtomobile in avtobuse, primerne za plinske generatorje, prodaja zastopstvo Zagreb, Svačićev trg 12 na mesečne obroke do 18 mesecev. Enako tudi vozila z Diesel-motorji. (I)

Semensko pšenico

selekcijonirano, prvovrstno, zanesljivo seme, oddaja po ugodni ceni tvrdka

A. VOLK

Ljubljana, Resljeva c. 24

Zahtevajte ponudbo in vzorec!

Metlika

Jeseni v Belo Krajino! Letošnja jesen je izredno topla. Izletniki dobijo v bližnjih vinogradih prvovrstno grozdje po zelo nizki ceni. Kdor pa ne ljubi tega božjega sadu, se lahko okopije v Kolpi, ki ima še sedaj 26 stopinj C. Nesrečna številka 13. Na dan tekem dvosednih letal je na poljani pri vasi Zaluka pristalo letalo s tekmovalno številko 13, tipa Breugot. Na poti iz Sarajeva v Zagreb sta letalca zgrešila pot in ker jima je zmanjkalo bencina, sta morala pristati. Opazovalec je telefonično iz Metlike naročil v Zagrebu bencin. Med tem časom pa je prijazen pilot tolmачil rado vednim gledalcem tajnosti kompliciranih aparatov. Proti večeru sta nadaljevala pot v Zagreb.

Višnja gora

Letina. Jesenska setev, pšenica, ječmen, rž je zelo dobro obrodila. Istotako oves in proso. Tudi ajda dobro obeta, kjer ni bilo toče. Vso ajdo pa je vzela toča v Višnji gori, Starem trgu in Peščenjku. Tudi koruzi je toča zelo škodovala, otolčeni stroki imajo samo do polovice zrna. —

Polževo je ob nedeljah dobro obiskano od tujeve. Nedavno so tja napravili izlet občinski tajniki domalega iz cele Dolenjske. Pot na Polževo je prijetna, gladka, po senčnem gozdu. Sedaj delajo cesto do smučarskega doma, tako, da bo avto vozil do praga. — Glavna sezona za Polževo je pozimi za prijatelje belega sporta. Preteklo zimo je poseben vlak vozil vsako nedeljo smučarje; 400 do 600 smučarjev je izstopilo samo na višnji postaji ob nedeljah.

Naši dijaki so za odhodnico igrali »Luč z gorac«. Izvrstno so igrali. Udeležba občinstva obilna.

NOVOSTI

stanovanjskih potrebščinah

PRINAŠA TVRDKA

„VEKA“

MARIBOR.

Točnaso

LJUBLJANSKI

VELESEJEM

paviljon „E“.

Prof. Silvo Brekvar:

Vedeževanje iz zvezd

Od nekdanj je človek stremel zvedeti, kaj mu je namenjeno v življenju, kakšno usodo so mu namenile višje sile. Smatral se je in se še smatra povezanega s tisočeriimi naravnimi in nadnaravnimi močmi, ki odločajo o bodočnosti njegovih dni. Prepričan je bil, da more spoznati naklepe teh bitij, pa naj bodo bogovi, polbogovi ali karkoli že. Da bi dosegel svoj smoter, se je posluževal posebnosti v starem veku predmetov, pojavov, živali in ljudi, o katerih je menil, da so v kakršnikoli zvezi z onostranstvom. V žuborenju svetega studenca, v šumenju svetih dreves, prav posebej pa v skrivnostni govorici bogu posvečenih in zamaknjenih oseb je videl izraz božje volje. Spominimo se le na rimske avgure, Sembije, na čarovnike in prekovalce srednjega veka in končno tudi na prosulo Madame de Thèbes, ki je neposredno pred svetovno vojno pošiljala vsakoletne prerokbe v svet ter vzbujala pozornost daleč izven meja Francije. Nismo pač nikoli dovolj izobraženi in prosvitljeni, da bi popolnoma odoleli skrivnostni moči te ali one vraže. V ropotarnici zablod človeškega duha, ki imajo namen spoznati prihodnost, stoji v ospredju astrologija ali nauk, kako se vedežuje iz zvezd.

Avstrologija ima svoje počelo v božjem čenju Sonca, Lune, premične in drugih zvezd. Eno izmed najvažnejših ognjišč tega malikovalstva je bila dežela med Eufkratom in Tigrisom, starodavni Babilon. Tu je bila tudi zibelka umetnosti vedeževanja iz nebesnih prikazni. Iz Babilona je našla pot v najbolj oddaljene predele sveta. Sprejel jo je skrivnostni Egipt, uklonila si je pronicavega in prosvetljenega grškega duha ter podjarmila ponosni Rim. Lažji je bil njen polet proti vzhodu, v dežele polmeseca, preko Indije in Kitajske ter naprej na Japonsko. Prodira je v vsa verstva, usuznjala vse narode in stanovse. Njenim sodbam so se pokoravali kalifi in cerkveni knezi, maharadže in cesarji, preprosti ljudje ter glasniki znanosti in umetnosti. Življenje na Zemlji in usoda posameznika je bila po naukih astrologije le nekaj odmev prikazni in dogodkov na nebu. Zanj je bilo v javno in zasebno življenje ter imela prvo besedo pri resnih zadevah pa tudi pri malenkostnih opravilih, ki jih vrši človek vsak dan. Hišni astrologi velikašev in bogatinov so določevali ugoden čas za vojne pohode, za vladna in druga važna in nevažna posvetovanja, za zabave, lov in podobno. Zvezde so odločale, kdaj se je treba briti, striči lase, menjati obleko in vršiti brez števila drugih vsakdanjih opravkov. Človek je postal popoln suženj zvezd. Vsak njegov korak vsako njegovo delo je moralo biti v skladu z »ognjenimi črkami«, ki jih je božja roka napisala na svodu neba. Nemozna duševna mora je tiste čase tiščala svobodnega duha k tlom.

Tudi srditih sovražnikov astrologiji ni primanjkovalo. Opomini in razlogi teh ljudi pa so bili kakor slaboletni klic v viharju. Nasprotniki niso mogli omajati ugleda astrologije, osmežiti njeno tisočletni rabi posvečena pravila, skratka, uničiti vero v skrivnostni vpliv nebesnih teles. Šele prosvitljeni dobi se je posrečilo, da je, pa prav temeljito, pomešala z astrologijo. Dandanes živi še v deželah na Jutrovske, pa tudi na Zahodu je precejšnje število takih, ki za drag denar prerokujejo iz zvezd ter se bogatijo na račun neukih ljudi. Vsako leto izide vse polno astroloških knjig, koledarjev in priročnikov v državah najbolj »naprednega« predela na Zemlji, pa ne iz znanstvenih nagibov, temveč za širjenje te laži-vede.

Po naukih astrologije imajo mimo Sonca in Lune najjačji vpliv premične ali planeti. V pošten pridejo le tisti, ki so vidni z golim očesom in so bili znani že v stari davni. To so: Merkur,

Venera, Mars, Jupiter in Saturn. Prvotno niso te zvezde nosile nazive bogov. To poimenovanje izvira od Babiloncev, od katerih so ga prevzeli Grki, le da so tuja, barbarska imena nadomestili z imeni domačih božanstev. Rimljani pa so jim nadeli odgovarjajoče latinske nazive, ki se jih še dandanes poslužujemo. Imena planetov nas spominjajo na nekdanje oboževanje teh zvezd, iz katerega je vzšla astrologija. — Vsak planet ima vse lastnosti boga, po katerem je dobil ime. Par zglede naj zadostuje. Luna, ki so jo s Soncem vred prištevati med planete, je ženske narave, kraljica noči, pospeševalnica rodovitnosti ter vlada telesnemu življenju vsega, kar leze in gre. Mars, bog vojne, povzroča seveda vojno pa tudi umor, rop, zakonolomstvo in podobne nevarne reči. Merkur poraja učene ljudi, trgovce, pravnike in mahedrave značaje. Kdor se hoče temeljiteje in podrobneje poučiti o teh in podobnih zadevah, naj vzame v roko veliko »kdaj sanjskih bukev«. V tej imenitni knjigi so vse te stvari natančno popisane.

Prevladovanje planetov nad ostalimi zvezdami izhaja iz njihovega lastnega gibanja po nebesnem svodu. S spreminjanjem lege se spreminja njihov vpliv, morejo pa se tudi medsebojno jačati ali slabiti. Posebno usodni so takrat, kadar so blizu skupaj ali v konjunkciji. Zanimiva je trditve astrologov, da so bili ob ustvarjanju sveta zbrani vsi planeti na istem mestu neba. Ko se bodo zopet sešli, se bo končal naš svet v vesolju nemu požaru, iz njegovega pepela pa se bo rodilo novo svetovje. Življenje na Zemlji se bo zopet ponovilo v istem redu in natanko tako kakor v prejšnjem svetovnem obdobju. Tu srečamo nauk nekaterih grških in drugih modrijanov o »večnem povratku vsega, kar je bilo, kar je in bo.

Poleg planetov in stalnic so odločevala o usodi narodov in posameznikov tudi ozvezdja, od katerih so imela ozvezdja v ekliptiki (pot Sonca, Lune in planetov na nebu) prvo besedo. Medsebojna lega premične in njihova lega v tem ali onem ozvezdju v zvezi z drugimi osnovami astrologije, ki jih pa ne moremo vseh navesti, so tvorile podlago za vedeževanje in prerokovanje. Za določitev usode poindina je bilo potreba najprej ugotoviti stanje zvezd in ozvezdij v trenutku njegovega rojstva. Astrologi so mu napravili horoskop ali preglednico stanja zvezdnega neba v danem trenutku. Šele iz horoskopa je bilo mogoče napovedati značaj in usodo dotičnika. Določitev horoskopa pa je terjala mnogo znanja, truda in dolgih računov.

Astrologi so morali tedaj dobro poznati nebo in njegove zakone, da so bili kos takim in podobnim nalogam. Zato so morali gojiti tudi astronomijo, morali so biti tudi astronomi.

S to ugotovitvijo se nam odkrije velikanški pomen astrologije za napredek znanosti o zvezdah. Brez astrologije bi astronomija ne dosegla že v starem veku tako zavidljive višine. Človeštvo bi še dolgo tavallo v temi, preden bi si ustvarilo pravo podobo o nebesnih telesih in o pojavih v vesolju. Iz tega razloga moramo biti hvaležni tistim možem, ki so v davni preteklosti s trdno vero v arcu opazovali z višin babilonskih svetlišč z zvezdami posuto nočno nebo in polagali temelje današnji astronomiji.

Septembra s k o n e b o. Rimska cesta deli nebo precej točno v vzhodno in zahodno polovico. V Vozniku se pokaže znad severnega obnebika ter se skozi Perzeja, Kasiopejo, Laboda in Orla boči preko neba, dokler v ozvezdju Strelice ne izgine. Na zahodni strani sta Volar z Arkturum in Kašenoec. Nad slednjim se razprostira razsežno ozvezdje Herkula. Blizu nadglavišča svetli Vega v Liri. Globoko na obzorju najdemo zahodno od



Uradništvu in delavstvu tovarne Dragotin Hribar v Ljubljani sporoča žalostno vest, da je dne 10. t. m. umrl njihov dobri in nepozabni šef, gospod

DRAGOTIN HRIBAR

veleindustrijalec, častni predsednik Ljubljanske borze, častni predsednik Zveze industrijcev i. t. d., i. t. d.

Nepozabnega pokojnika spremimo na njegovi zadnji polji v četrtek, dne 12. septembra 1935 ob 16. uri iz doma žalosti, Zaloška cesta št. 14 na pokopališče k Sv. Križu.

Ohranimo mu hvaležen in trajen spomin!

Ljubljana, dne 10. septembra 1935.



Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani

javlja tužno vest, da je umrl njen soustanovitelj in dolgoletni predsednik, gospod

Dragotin Hribar

veleindustrijalec v Ljubljani

Pogreb pokojnika bo v četrtek, dne 12. septembra 1935 ob 16 izpred hiše žalosti Zaloška cesta št. 14

Velezaslužnega pokojnika bomo ohranili v trajnem in častnem spominu

Upravni svet

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; identifikacijski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlinjska vrstica po Din 250. Za pisane odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Za šolo

mamo veliko izbiro šolskih torbic, nahrbtnikov, aktovk, map, peresnic in drugih šolskih potrebščin. Dalje čevlje in obleke po izredno nizkih cenah.

ANT. KRISPER, LJUBLJANA

Službodobe

Pletilca

(Linkstricker) rabi takoj za Belgrad Angleška trikotarja, Boža Savič, Belgrad, Katančeva 20. (b)

Stavbenika

iščem za zidavo dvostan. hiše ob Dunajski cesti — ca. 30.000 Din gotovine, drugo hranilno knjižico Ljudske posojilnice. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11157. (b)

Službe iščejo

Trgovska učenka

zdrava in pridna, absolutna 3 razredov realne gimnazije — želi vstopiti kot učenka v trgovino — tudi na deželi. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 10936. (a)

Vrtnar

mlad, priden in pošten, izkušen v trgovski vrtnarji, vajen tudi nekoliko rezanja, išče službo za takoj. Gre tudi za tekača ali kaj sličnega. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11127. (a)

Ekonom

mlad, neoznčen, z večletno prakso, želi službo. Naslov v upravi »Slov.« v Mariboru pod št. 2153.

Spretna gospodinja

išče službo v župnišču. — Večja je tudi vseh gospodarskih del. Naslov v upr. »Slov.« v Mariboru pod št. 2152. (a)

Vajenci

Mizarskega vajenca z vso oskrbo takoj sprejemem. — K. Golob, mizarstvo, Celje-Gaberje. (v)

Vajenko

sprejme takoj modistinjo. Tršan, Sv. Petra c. 7. (v)

Pouk

Pouk v klavirju

prvovrsten — dajem po zmerni ceni. Grem tudi na dom. Pčelnikova, Gosposka ul. 4. Ljubljana. u

Gospodične

sprejemam na dnevni in večerni pouk v šivanju perila. Ponudbe upr. »Sl.« pod »Šivilja«. (u)

Tečaji nemščine

v Delavski zbornici: začetniški, nadaljevalni in konverzacijski. Vpisovanje mladine ob 2 (vhod iz Čopove ulice, zadnja vrata, levo), odraslih ob pol 7 (glavni vhod, desno). (u)

Osmošolec

išče instrukcije v vseh gimnazijskih predmetih proti plačilu ali za brezplačno stanovanje. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 10981. (u)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana Krekov trg 10

Knjižice

vseh zavodov kupim po najvišji ceni. — Sporočite zavod, znesek in ceno na naslov: Grašek Jože, zastopnik tt. »Financiera«, Ljubljana, Gledališka 4 d

Hranilne knjižice

prodaste ali kupite najbolje potom moje pisarne. Solidno poslovanje! Priložite znamko! Rudolf Zoré, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Telefon 38-10.

Dijaki

Sostanovalec-dijaka

iščem k sinu osmošolecu. Debevec, Gosposvetska c. št. 10-II. (D)

Osmošolec

oddam stanovanje in zajtrk proti instrukciji. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Veaten« št. 11152. (D)

Dijaka

boljše družine sprejemem v svo oskrbo. Lepo stanovanje s kopalnico. — Naslov v upr. »Slov.« pod št. 11129. (D)

Stanovanja

Stanovanje

lepo, solčno, dve sobi, kuhinja — takoj oddam ali s 1. oktobrom drž. uslužbencu, mali družini z odraslimi člani — za 250 Din. Pogoji: poštena, mirna in snažna stranka. Vprašati: Ob Zeleni jami 11. prtil. desno. (c)

Posestva

Prodaj posestvo

v bližini industrijskega kraja Zagorje, eventualno z gostilno ali gostilno brez posestva. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 10992.

Solastnika hiše

sprejememo. Delež plačljiv tudi s knjižicami. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Nova zgradba 500« št. 11153. (p)

Lepa hiša z gostilno

v Ljubljani VII., ugodno napredaj. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Gotovina«, tuja valuta — št. 11105. (p)

Prodamo

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudim v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (I)

Zopet smo cenejši!

la sportni suknič 95 Din, trenchcoat 120 Din. Specialna izbira pump, modnih hlač, perila itd. Presker, Sv. Petra c. 14. (I)

Premog, drva

SLOVSA

Kolezijska ulica 19. Telefon 39-34

Les za knjižice

dobavimo vsako količino. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Zamenjava« št. 11089. (I)

VINA

Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v

Centralni vinarni v Ljubljani

Telefon 2059

PREMOG

KARBOPAKETE

DRVA KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Trboveljski premog,

suha bukova drva, carbopake in ogelje prodaja Bartol Anton, Trševa 46. Telefon 35-40

Otroške vozičke

moderne, prodaja po tovarniških cenah »Novel«, Frankopanska 21, Šiška. Ne zamudite ugodne prilike! (I)

Novo kisljo zelje

prvovrstno, po brezkonkurenčni ceni, vsako množino dobavlja Homan, Sv. Petra c. 81. Tel. 35-39. (I)

CITAJTE IN SIRITE

»SLOVENCA«

Kupimo

Butelke

in šampanjske steklenice kupi Fr. Kham, Miklošičeva cesta. (k)

Lesen kip sv. Roka

višina ca. 90 cm — kupi Zupni urad Slovenjgradec.

Namiznih jabolk

več vagonov, za izvoz — kupimo. Ponudbe z navodbo vrste in cene na: M. Jevak, Ljubljana, Miklošičeva 13. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne trone

kupujem po najvišjih dnevnih cenah

A. KAJFEZ

urar

Ljubljana, Miklošičeva 14

Kupim takoj

dobro ohranjen srebrni nerabljen jedilni pribor za 12 oseb, in rabljen hladilnik, v dobrem stanju, na električni pogon. Naslov: N. P. 15, podružnica »Slovenca« v Celju. (k)

Barometer

kupim. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Barometer« št. 11125. (k)

Iščemo parni kotel

ali lokomobil 20—30 m³ ogrevalne površine — ter dinamo 20 kw, 220/380 voltov. Pisane ponudbe na: Dr. Mirković, Zagreb, Branimirova 41. (k)

Sirite »Slovenca«!

Tinčkove in Tončkove prigode

125.

Kje je Tonček?



Medtem, ko se je Tonček bil za svoje življenje, kakor je vedel in znal, je spaval s Tinčkom in Primožkom že plul po reki navzgor — proti kraju, kjer je bil v volitni skrit zaklad. Pa se je Tinčku slednjič le nekam čudno zdelo, da Tončka tako dolgo ni na spregled. Stopil je v kolibo in zaklical: »Hej, hej, Tonček, koliko časa pa še misliš ležati? Daj, daj, vstani že, lenuh!« Dobil pa ni nobenega odgovora. Stopil je k Tončkovi postelji in s presenečenjem videl, da je prazna. »Za božjo voljo, kam pa je izginil? Ali se nam je skrli, ali pa se je v zemljo udrli?« — zmajajoč z glavo — dejal Primožku. Preiskala sta vse kotečke na splavu — a Tončka ni bilo nikjer. Polastilo se je hudo razburjenje vseh treh — tudi Mukija. Bistroumni kuža sicer nikoli ni hodil v šolo, toliko pa se je na štetje že moral razumeti, da je vedel, da dva dečka še niso trije in da potemtakem eden izmed njih manjka...



Primožek se je ob pogledu na Mukija, ki je nemirno begal po kolibi in vohal po tleh, nečesa domislil. »Ni se ne boj, Tinček,« je dejal. »Tončka bomo že našli. Muki ima izvrsten nos in ga bo kaj hitro izvolal.« Pograbil je svoj tomahavk in zakričal: »Napreji!« In so se vsi trije — Tinček, Primožek in Muki — pognali s splava na breg in jo ucvrli v džunglo, kolikor so jih nesle noge.

Gostilničarji,

ako hočete biti res zadovoljni — kupite trpežne, solidne in lepe stole

tovarne Remec-Co, Duplica - Kamnik.

Joseph Conrad:

Na morju

Pritrdili smo gasilsko brizgalko in raztegnili cev, toda ta nam je kmalu počila. No, saj je bila stara kakor naša ladja — ta predgodovinska pretena cev in že večkrat popravljena. Nato smo brizgali vodo s slabo ročno brizgalko, zajemali vodo z vedri, in tako se nam je pravočasno posrečilo zlitati precejšnji del indijskega oceana skozi glavno lino. Široka prha se je lesketala v soncu, padala na plast belega, plazečega se dima in se gubila na črni površini premoga. Para se je valila kvišku in se mešala z dimom. Vlivali smo slano vodo kakor v nekakšno kad brez dna. Usoda je hotela, da smo na oni ladji kar naprej brizgali vodo, brizgali iz nje, brizgali vanjo; odlični smo jo, da bi se rešili požara.

»Judea« se je — vzdržati ali umreti — v vedrem vremenu vlekla naprej. Nebo je bilo čudno čisto, čudežno sinje. Morje je bilo gladko in svetlo, modro in preojno, iskri se je kakor dragulj, se raztezalo na vse strani, vse naokoli do obzorja — kakor da bi bila vsa zemeljska obla en sam dragulj, en sam velikanek safir, en sam biser, predelel v planet. In po blestem se velikem, mirnem površju vodovja je nezaznavno drsel »Judea« zavita v počasno, nečisto soparo, v nekaj len oblak, ki je lahko in počasi vel na zavetrje: kužen oblak, ki je skrunil sijaj morja in nebesa.

Ves ta čas kajpada še nismo videli ognja. Premog je tlel nekeje na dnu. Ob neki priliki pa mi je Mahon, ko sva delala drug poleg drugega, s čudnim nasmeškom rekel: »Če bi zdajle hotela razvijati na nji kaka taka fletna razpoka — kakor tečaj, ko smo prvič odptuli skozi Prekop — bi se nemara ta ogenj le udušil, kaj?« Dodal sem ravnodušno: »Ali se spominjaš podgan?«

Gasili smo ogenj in pri tem pridno pluli dalje, kakor da nam bi bila vse to deveta briga. Kuhar je kubil in nam stregel. Od drugih dvanajstih mož jih je po osem delalo, a po štirje so medtem počivali. Vsakdo je prišel na vrsto, tudi kapitan. Enakost je vladala med nami, in če ne popolno bratstvo, pa vsaj doberšna mera vzajemnosti. Vmes pa je ta ali oni, ko je pljusnil polno vedro vode skozi lino, vzdiknil: Hurá, v Bankok! in ostali smo se smejali. Ali večidel smo bili tihi in resni — in žejni. Oh! kako žejni! In morali smo tako skrbno paziti na vodo. Strogo po določilu. Ladja se je kadila, sonce žarelo... Dajte mi steklenico.

Skušali smo vse. Hoteli smo se celo dokopati k ognju. Brez uspeha, seveda. Nihče ni mogel nad eno minuto ostati spodaj. Mahon, ki je prvi odšel, je omedlel, tovariši, ki je žel ponj, »akisto. Izvlekli smo ju na palubo. Potem sem skočil dol jaz, da bi pokazal, kako lahko je to. Ostali pa so se bili medtem spametovali in se zadovoljili s tem, da so me ujeli, menda kakor ribo, z verižno ključko, ki so jo privezali za metlišče. In nič več nismen šli dol, da bi pobral lopato, ki sem jo bil izgubil.

Začela nam je slaba presti. Spustili smo v vodo barkačo. Tudi drug čoln je bil že pripravljen za dvigljenje. Razen tega smo imeli še en 14 čevljski čoln zadaj na sedlu, kjer je bil popolnoma na varnem.

Zdajci pa, glejte, je jel dim nenadoma ponehavati. Podvojili smo delo, da bi zalili dno ladje. Čez dva dni še ni bilo nikakršnega dima več. Začeli smo se zadovoljno muzati. To je bilo na petek. V soboto nismo imeli več dela, jadrali pa smo seveda krepko dalje. Močviti si je privrkal po štirinajstih dneh opralo obleko, se umilo in dobilo posebno, samo za to priliko pripravljeno kosilo. Prezirno so govorili o tem, neprilakovanem požaru in se bahali, češ da samo oni znajo gasiti požare. Vsekakor je bilo pri sreči nekako tako,

kakor da je podedoval veliko premoženje. Toda ogaben smrad po požaru je še kar naprej preveljal ladjo. Kapitan Beard je imel volje oči in upadla lica. Nikoli dotlej ga še nisem bil videl tako zvitega in sključenega. Resno sta se sukala s Mahonom okoli lin in vetril ter vonjala. Ta čas sem sprevidel, da je Mahon res zelo, zelo star mornar. In bil sem vesel in ponosen, kakor da sem pomagal izvajevati veliko pomorsko bitko. O mladosti!

Noč je bila krasna. Zjutraj je priplula v dajavi mimo nas s trupom še skrita pod morsk gladino, neka domov vračajoča se ladja, — prva, ki smo jo po toliko mesecih zagledali; nazadnje smo se torej le približevali kopnemu, Java Head je bil samo še kakih 100 milj oddaljen in skoraj čisto sevarno pred nami.

Drugi dan sem imel od osmih do dvanajstih stražo na palubi. Pri zajtrku je opomnil kapitan: »Čudno, kako se drži ta smrad kabine.« Okoli desetih, ko je bil moj tovariš na kasaru, sem stopil za trenotek na glavno palubo. Za glavnim jarbolom je stala tesarska klop: nastopil sem se nanjo in začel vleči iz pipe; tedaj je pristopil k meni tesar, mlad fant, da bi se kaj pomenil s menoj. Opomnil je: »Menda smo prav dobro opravili, ali ne?« nakar sem nejevoljen opazil, da boče bečak zagnati klop. Odrnil sem kratko: »Nikar, Chips.« Zdajci pa sem zaznal nekako čudno spremembo, nekako neumljivo čudno prevaro — začelo se mi je, kakor da bi bil v zraku. Slišal sem, kakor da bi se bila krog mene sprostila zadrževana močna sapa — kakor da bi tisoč velikanov bkratu puhnilo stue — in občutil sem nekaj pretres, od katerega so me mahoma vsa rebra zabolela. Nedvomno — v zraku sem bil in moje telo je naredilo kratko parabolo. A četudi je bila kratka, sem se vendarle utegnil medtem domisliti marsičesa, in kolikor se morem spominjati, so me obble misli v tejle zapovrstnosti. Tega ni mogel

storiti tesar — kaj puč je? Nesreča — podmorski vulkan? Premog, plin! Na mojo vero! vrglo nas je kvišku — vsi so mrtvi — v krmeno lino padam — ogenj vidim v njej.

Premogovni prah, ki je visel v ozračju ladijskega trebuha, je v trenutku eksplozije motno rdeče zažarel. Ko bi trenil, v prekratnem hipu sekunde po prvem privzdigu klopi sem že ležal na premogu kakor sem bil dolg in širok. Skobacal sem se na noge in se splazil ven. Vse se je zgodilo hitro kakor hipen odboj. Paluba se je spreminila v kup podrtega brunovja, ki je bilo razmetano podolgim in počez kakor po burikanu drevje v gozdu; ogromna zavesa iz umazanih krp se je lahko pozibavala pred menoj — bilo je veliko vržno jadro, razcefrano v cunje. Prepričan, da se bo jarbol vsak čas prekuenil, sem se po vseh štirih pognal proti lestvi kasara, da bi ušel nesreči. Prvi človek, ki sem ga zagledal, je bil Mahon. Oči so mu bile velike kakor skodelice, usta je imel odprta, a dolgi beli lasje so mu stali pokone podobni srebrni obstri. Hotel je bil pravkar v kabino, kar ga je pogled na središče palube, ki se mu je pred očmi zazibala, dvignila in spremenila v treske, preplasil, da je obstel na prvi stopnji. Ne verujem samemu sebi sem bulil vanj in on je z nekakšno čudno nejevoljno radovednostjo boljšal vame. Saj nisem vedel, da nimam niti las, niti obrvi, niti trepalnic, da so mi bili mladi brki osmojeni, da mi je bil obraz črn, eno lice odrto, nos razbit in brada vsa krvava. Izgubil sem bil čepico, en šelen, a srajca mi je bila vsa raztrgana. Vsega tega se nisem prav nič zavedal. Osupnilo me je, da ladja še plava po vodi, da je kasar še cel — najbolj pa, da vidim še vse žive pred seboj. Tudi pokojno nebo in morská jasnina sta se mi zdela očitno presenetljiva. Saj sem pričakoval, da jih bom videl, kakor jih od strahu lomi krš... Dajte mi steklenico.

(Dajle prihodnjic.)

Zahtevajte Ruffove karamele!

OROŽARNA J. PASTUOVIĆ

Zagreb, Juristična ul. 1.
Zastopstvo za vso Jugosla-
vijo tovarne F. N. (Fabrique
Nationale. Herstal).



Koncem avgusta letos smo
izdali novi cenik šte. 3, ki
je po izbiri in cenah najugod-
nejši. - Preprodajalcem, lov-
skim in strelskim društvom pošljem cenik brezplačno,
sicer pa vsakomur, ki nam pošlje Din 3.- v poštinih
snankah. Lovskim in strelskim društvom dajemo 5 do
10 odstotkov popusta pri večji množini.

Praga Baby 1935

Idealna majhna vozila s
4 sedeži, ki porabijo 8 l
bencina na 100 km, izred-
no elegantna, odgovarjajo
vsem zahtevam. Ponudbe
pošilja: Zastopstvo avto-
mobilov Praga, Zagreb,
Svatičev trg 12. Ugodni
plačilni pogoji na mesečne
obroke.

(1)

Kompletno urejena oprema

za pripravljanje volne (Wollausrüstung) za 6000 m dnevne produkcije

in k temu kompletно opremljena tkalnica za volno
s 25 statvami se da v najem. — Vprašanja na
tovarno trakov, vrvi ter tekstilno industrijo d. d.

**Odžaci, Bačka,
Jugoslavija**

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domo-
ljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite
razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zju-
traj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.
Telefonska številka 3030.

ŽIMO

za žimnice od preproste do najfinejše
vrste kupite najceneje pri trdku

J. KNIFIC, tovarna za žimo

STRAŽIŠČE pri Kranju

Telefon Stražišče št. 2

Na velesejmu paviljon „F“ I



Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, znancem in pri-
jateljem tužno vest, da nas je dne 9. septembra ob 21. uri, po
kratkem, mukopolnem trpljenju, zapustila naša ljuba sestra,
gospodična

VIKTORIJA BOCK

poslovodkinja tvrdke Karl Soss

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, dne 11. septembra 1935
ob pol 15. uri izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče
k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 10. septembra 1935.

ZALUJOČI OSTALI



Neizprosna smrt nam je ugrabila priljubljeno, nadvse skrbno
poslovodkinjo, gospodično

VIKI BOCK

katero bomo le težko pogrešali.

Ljubljana, dne 10. septembra 1935.

Osebe tvrdke
A. Šinkovec nasl. K. Soss.



Tvrdka A. Šinkovec nasl. K. Soss sporoča, da
je umrla njena dolgoletna poslovodkinja, gospodična

Viktorija Bock

Zvesti sodelavki ohranimo topel in hvaležen
spomin.

Pogreb blagopokojne se vrši v sredo 11. sep-
tembra 1935 ob 1/2 3. pop. izpred mrtvašnice splošne
bolnice.

Ljubljana, 10. septembra 1935.



Zveza industrijcev za dravsko banovino

sporoča tužno vest, da je danes, dne 10. septembra t. l.
dopoldne umrl v Ljubljani njen dolgoletni predsednik,
gospod

Dragotin Hribar

častni predsednik Zveze industrijcev za dravsko
banovino, častni predsednik Borze za blago in
vrednote v Ljubljani, podpredsednik Zbornice za
trgovino, obrt in industrijo, industrijalec itd. itd.

Blagega pokojnika, ki se je z brezprimerno vztraj-
nostjo in požrtvovalnostjo posvetil delu za splošni
napredek našega gospodarstva, ohranimo v najčast-
nejšem spominu

Večna mu slava!

Ljubljana, dne 10. septembra 1935



Potrji globoke žalosti naznanjamo, da je zatisnil trudne oči po kratkem
bolehanju v 73 letu starosti, previden s tolažili sv. vere, ljubeči soprog,
dobri oče, stari oče, tast itd., gospod

DRAGOTIN HRIBAR

veleindustrijalec, častni predsednik Ljubljanske borze, častni
predsednik Zveze industrijcev, itd., itd.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, dne 12. septembra 1935
ob 16. uri iz hiše žalosti Zaloška cesta šte. 14, na pokopališče k sv. Križu.

Ljubljana, dne 10. septembra 1935.

Evgenija Hribar, roj. Šumi, soproga; Dragica por. Plemelj, inž. Boris, Zoran,
Rado, dr. Mirko, Nada por. Stancer, Zenko, Niča por. dr. Cankar, Svetozar,
Peter, Jožica in Ljubica, otroci; Slavko Plemelj, dr. Izidor Cankar in Ivica
Stancer, zeti; Jiřina roj. Brožik. Vida roj. Jeraj in Branka roj. Sladonja, sname;
Lucija, Marko, Andrejček, Maja, Veronika in Dragotin, vnuki in ostalo so-
rodstvo.



Javljamo žalostno vest, da je soustanovitelj, dolgoletni pred-
sednik in častni predsednik Ljubljanske borze za blago in
vrednote, gospod

DRAGOTIN HRIBAR

veleindustrijalec itd.

danes nenadoma umrl.

Blagega pokojnika, ki si je za ustanovitev, razvoj in napredek
naše institucije pridobil neveljivih zaslug, ohranimo v častnem
spominu.

**Uprava
Ljubljanske borze za blago in vrednote**